

TILINPÄÄTÖSTIEDOTE

1.1.–31.12.2017



Lemminkäinen

Lemminkäisen tilinpäätöstiedote

1.1.–31.12.2017

Loka–joulukuu 2017 (10–12/2016)

- Saadut tilaukset olivat 283,5 milj. euroa (212,5).
- Tilauskanta katsauskauden lopussa oli 1 305,6 milj. euroa (1 265,2).
- Liikevaihto oli 515,1 milj. euroa (477,3).
- Liikevoitto oli 10,1 milj. euroa (35,0), mikä on 2,0 % (7,3) liikevaihdosta.
- Oikaistu liikevoitto¹ oli 10,8 milj. euroa (12,3), mikä on 2,1 % (2,6) liikevaihdosta.
- Katsauskauden tulos oli -9,0 milj. euroa (22,9).
- Osakekohtainen tulos oli -0,41 euroa (0,83).
- Norjan ja Ruotsin laskennallisten verosaamisien alaskirjaukset kasvattivat tuloslaskelman verokulua loka-joulukuussa 12,5 milj. euroa. Alaskirjaukset heikensivät tilikauden tulosta sekä osakekohtaista tulosta.
- Liiketoiminnan rahavirta oli -20,4 milj. euroa (38,5).
- Omavaraisuusaste katsauskauden lopussa oli 39,9 % (39,5) ja nettovelkaantumisaste 40,0 % (24,3).
- Korollinen nettovelka katsauskauden lopussa oli 127,9 milj. euroa (81,1).
- Katsauskauden jälkeen Lemminkäinen Oyj:n ja YIT Oyj:n yhdistyminen toteutuu 1.2.2018.

Tammi–joulukuu 2017 (1–12/2016)

- Saadut tilaukset olivat 1 212,5 milj. euroa (1 347,2).
- Liikevaihto oli 1 847,2 milj. euroa (1 682,7).
- Liikevoitto oli 41,8 milj. euroa (67,6), mikä on 2,3 % (4,0) liikevaihdosta.
- Oikaistu liikevoitto¹ oli 46,6 milj. euroa (45,1), mikä on 2,5 % (2,7) liikevaihdosta.
- Katsauskauden tulos oli 6,4 milj. euroa (38,0).
- Osakekohtainen tulos oli 0,17 euroa (1,27).
- Norjan ja Ruotsin laskennallisten verosaamisien alaskirjaukset kasvattivat tuloslaskelman verokulua tammi-joulukuussa 10,2 milj. euroa. Alaskirjaukset heikensivät tilikauden tulosta sekä osakekohtaista tulosta.
- Liiketoiminnan rahavirta oli -13,6 milj. euroa (131,7).
- Lemminkäinen Oyj sulautuu YIT Oyj:een 1.2.2018, ja Lemminkäinen Oyj purkautuu. Sulautumisen vuoksi hallitus ehdottaa, ettei osinkoa jaeta 31.12.2017 päätyneeltä tilikaudelta.

Ohjeistus vuodelle 2018

Lemminkäinen Oyj ja YIT Oyj yhdistyvät 1.2.2018, minkä vuoksi Lemminkäinen Oyj ei anna tulevaisuutta koskevia lausumia.

¹ Liikevoitosta oikaistaan tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavat olennaiset vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, kuten suunniteltuun yhdistymiseen liittyvät transaktiokulut, oikeudenkäynteihin liittyvät kulut, korvaukset ja palautukset sekä ydinliiketoimintaan kuulumattomat arvonalentumiset. Liikevoitosta oikaistiin tammi-joulukuussa 2017 transaktiokuluja 3,4 miljoonaa euroa (0,0) ja oikeudenkäynteihin liittyviä kuluja, korvauksia ja palautuksia 1,4 miljoonaa euroa (-27,4) sekä ydinliiketoimintaan kuulumattomia arvonalentumisia 0,0 miljoonaa euroa (4,9).

Avainluvut, IFRS		10-12/2017	10-12/2016	Muutos	1-12/2017	1-12/2016	Muutos
Liikevaihto	M€	515,1	477,3	37,8	1 847,2	1 682,7	164,5
Päällystys	M€	161,2	150,1	11,1	656,4	648,5	7,9
Infraprojektit	M€	135,3	117,9	17,4	475,4	426,2	49,2
Suomen talonrakentaminen	M€	197,5	196,0	1,5	655,1	581,2	73,9
Venäjän toiminnot	M€	29,7	15,2	14,5	93,0	54,5	38,5
Muut toiminnot ja konsernieliminoinnit	M€	-8,6	-1,9	-6,7	-32,8	-27,7	-5,1
Liikevoitto	M€	10,1	35,0	-24,9	41,8	67,6	-25,8
Päällystys	M€	-5,0	-0,1	-4,9	3,3	20,8	-17,5
Infraprojektit	M€	4,8	4,9	-0,1	7,5	12,5	-5,0
Suomen talonrakentaminen	M€	11,5	10,7	0,8	36,7	17,2	19,5
Venäjän toiminnot	M€	-1,0	-4,4	3,4	-0,8	-3,8	3,0
Muut toiminnot	M€	-0,2	23,9	-24,1	-5,0	20,9	-25,9
Liikevoitto-%	%	2,0	7,3		2,3	4,0	
Päällystys	%	-3,1	0,0		0,5	3,2	
Infraprojektit	%	3,5	4,2		1,6	2,9	
Suomen talonrakentaminen	%	5,8	5,4		5,6	3,0	
Venäjän toiminnot	%	-3,4	-29,2		-0,8	-7,0	
Tulos ennen veroja	M€	6,1	30,2	-24,1	25,7	49,2	-23,5
Katsauskauden tulos	M€	-9,0	22,9	-31,9	6,4	38,0	-31,6
Katsauskauden osakekohtainen tulos, laimentamaton	€	-0,41	0,83	-1,24	0,17	1,27	-1,10
Katsauskauden osakekohtainen tulos, laimennettu	€	-0,41	0,82	-1,23	0,17	1,26	-1,09
Liiketoiminnan rahavirta	M€	-20,4	38,5	-58,9	-13,6	131,7	-145,3

Avainluvut, IFRS		31.12.2017	31.12.2016	Muutos 12/17 vs 12/16	30.9.2017	Muutos 12/17 vs 9/17
Tilaukanta	M€	1 305,6	1 265,2	40,4	1 454,8	-149,2
Sidottu pääoma	M€	442,7	388,20	54,5	404,5	38,2
Taseen loppusumma	M€	926,8	968,0	-41,2	1 037,0	-110,2
Korollinen nettovelka	M€	127,9	81,1	46,8	104,5	23,4
Omavaraisuusaste ¹⁾	%	39,9	39,5		36,7	
Nettovelkaantumisaste ²⁾	%	40,0	24,3		31,6	
Sijoitetun pääoman tuotto, ROCE, liukuva 12 kk	%	8,1	11,3		12,4	

1) Omavaraisuusaste, mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana: 12/2017:35,6 % ja 12/2016: 35,4 %.

2) Nettovelkaantumisaste, mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana: 12/2017: 57,2 % ja 12/2016: 38,8 %.

Tiedotustilaisuus

Lemminkäinen Oyj ja YIT Oyj yhdistyvät 1.2.2018, minkä vuoksi Lemminkäisen tilinpäätöstiedote 2017 esitellään YIT:n tiedotustilaisuudessa.

YIT:n tilinpäätöstiedotteesta järjestetään englanninkielinen tiedotustilaisuus torstaina 1.2.2018 klo 11.00 Suomen aikaa. Tiedotustilaisuus pidetään YIT:n pääkonttorissa, osoitteessa Panuntie 11, 00620 Helsinki. Tilaisuus on yhteinen analyytikoille, salkunhoitajille sekä tiedotusvälineille.

Tiedotustilaisuutta ja YIT Oyj:n toimitusjohtaja Kari Kauniskankaan esitystä voi seurata suorana webcast-lähetyksenä YIT:n kotisivuilla osoitteessa www.yitgroup.com/webcast. Suora lähetys alkaa klo 11.00 Suomen aikaa. Lähetysten tallenne on katsottavissa samassa osoitteessa noin klo 13.00 mennessä.

Tiedotustilaisuuteen voi osallistua myös puhelinkonferenssin kautta. Puhelinkonferenssiin osallistutaan soittamalla viimeistään viisi minuuttia ennen tilaisuuden alkua, klo 10.55 Suomen aikaa, numeroon +358 (0)9 7479 0361. Osallistujia pyydetään antamaan oheinen vahvistuskoodi: 5413651.

Webcast-lähetyksen ja puhelinkonferenssin aikana kysymykset tulee esittää englanniksi. Tilaisuuden lopussa tiedotusvälineillä on mahdollisuus esittää kysymyksiä myös suomeksi. Kysymyksiä voi esittää myös webcast-lähetyksen chat-toiminnolla.

Vuoden 2018 taloudelliset tiedotteet

Taloudellisten tiedotteiden vuoden 2018 julkistamisaikataulu on seuraava:

1.2.2018	Tilinpäätöstiedote 2017
Viikko 8	Vuosikertomus 2017
Viikko 12	Tilinpäätös 1.1.-31.1.2018

LEMMINKÄINEN OYJ
Konserniviestintä

Lisätietoja:

Ilkka Salonen, talous- ja rahoitusjohtaja, puh. 02071 53304

Merkittävät tapahtumat raportointikaudella

Lemminkäisen ja YIT:n yhdistyminen

Lemminkäinen Oyj ja YIT Oyj ilmoittivat 19.6.2017 suunnitelmasta yhdistää yhtiöt.

- Yhdistymisen myötä luodaan pohja kasvaa yhdeksi johtavista kaupunkikehittäjistä Pohjois-Euroopan rakentamisen markkinoilla.
- Yhdistymisen odotetaan luovan merkittävää arvoa yhdistyneen yhtiön osakkeenomistajille paremman suhdannekestävyyden ja kilpailukyvyn ansiosta, jotka tarjoavat vahvan alustan kasvulle. YIT:n ja Lemminkäisen yhdistyminen luo tasapainoisen liiketoimintaportfolion, jonka liiketoiminta-alueita ovat Asuminen, Toimitilat, Infra ja Kiinteistöt (uusi liiketoiminta-alue 1.1.2018 alkaen).
- YIT:n ja Lemminkäisen yhdistyminen toteutetaan absorptiosulautumisena, jossa Lemminkäinen sulautuu YIT:hen, Lemminkäisen osakkeenomistajat saavat sulautumisvastikkeena YIT:n osakkeita ja Lemminkäinen purkautuu. Lemminkäisen osakkeenomistajat saavat sulautumisvastikkeena 3,6146 YIT:n uutta osaketta jokaista omistamaansa Lemminkäisen osaketta kohden, jolloin yhdistymisen toteuttamisen jälkeen YIT:n osakkeenomistajat omistavat yhdistyneestä yhtiöstä 60 prosenttia ja Lemminkäisen osakkeenomistajat 40 prosenttia.

Finanssivalvonta hyväksyi Lemminkäisen ja YIT:n sulautumista koskevan esitteen 24.8.2017 ja myönsi poikkeusluvan listalleottoesitteen julkistamisesta. Lemminkäinen julkaisi sulautumisesitteen verkkosivuillaan 25.8.2017 ja pörssitiedotteen sulautumisesitteen täydennyksestä 7.9.2017.

Lemminkäisen ja YIT:n 12.9.2017 pidetyt ylimääräiset yhtiökokoukset hyväksyivät sulautumisen. Lemminkäinen julkaisi yhtiökokouksutsun pörssitiedotteena 27.7.2017 ja pörssitiedotteet ylimääräisten yhtiökokousten päätöksistä 12.9.2017.

PEAB AB oli ainoa osakkeenomistaja, joka vastusti Lemminkäisen ja YIT:n sulautumista ja vaati omistamiensa osakkeiden lunastamista Lemminkäisen ylimääräisessä yhtiökokouksessa 12.9.2017. PEAB tiedotti 9.10.2017 myyneensä koko omistuksensa Lemminkäinen Oyj:ssä. Kaupan myötä PEABin Lemminkäisen yhtiökokouksessa esittämä osakkeiden lunastusvaatimus raukesi, ja yhtiöiden yhdistyessä koko sulautumisvastike annetaan YIT:n osakkeina.

Suomen Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyi yhdistymisen 26.1.2018. Jo aikaisemmin Venäjän, Slovakian, Viron ja Liettuan kilpailuviranomaiset olivat hyväksyneet yrityskaupan, eikä sulautuminen edellytä viranomaislupia muissa maissa. Kummankin yhtiön hallitukset hyväksyivät 31.1.2018 sulautumisen täytäntöönpanon, ja sulautuminen on ilmoitettu rekisteröitäväksi kaupparekisteriin niin, että sulautuminen tulee voimaan 1.2.2018.

Liiketoiminnan kehitys

Liikevaihto

Liikevaihto segmenteittäin		10-12/2017	10-12/2016	Muutos	1-12/2017	1-12/2016	Muutos
Päällystys	M€	161,2	150,1	11,1	656,4	648,5	7,9
Infraprojektit	M€	135,3	117,9	17,4	475,4	426,2	49,2
Suomen talonrakentaminen	M€	197,5	196,0	1,5	655,1	581,2	73,9
Venäjän toiminnot	M€	29,7	15,2	14,5	93,0	54,5	38,5
Muut toiminnot ja konsernieliminoinnit	M€	-8,6	-1,9	-6,7	-32,8	-27,7	-5,1
Konserni, yhteensä	M€	515,1	477,3	37,8	1 847,2	1 682,7	164,5

Liikevaihto maittain		10-12/2017	10-12/2016	Muutos	1-12/2017	1-12/2016	Muutos
Suomi	M€	340,2	330,1	10,1	1 215,7	1 133,0	82,7
Skandinavia	M€	99,9	100,6	-0,7	388,9	376,5	12,4
Venäjä	M€	29,7	15,2	14,5	93,0	54,5	38,5
Baltian maat	M€	45,3	31,3	14,0	149,6	117,5	32,1
Muut	M€					1,2	-1,2
Konserni, yhteensä	M€	515,1	477,3	37,8	1 847,2	1 682,7	164,5

Loka-joulukuu 2017 (10–12/2016)

Konsernin liikevaihto oli 515,1 milj. euroa (477,3) Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevaihtoon oli -2,0 milj. euroa vertailukauteen nähden.

Päällystyksen liikevaihtoa kasvattivat Suomen päällystyksen suuremmat volyymit. Infraprojektien liikevaihtoa kasvattivat vertailukautta suuremmat volyymit Baltian maissa. Suomen talonrakentamisen liikevaihtoa kasvatti omaperusteisen asuntorakentamisen korkeampi volyymi pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Venäjän toiminnoissa volyymit kasvoivat talonrakentamisessa.

Tammi–joulukuu 2017 (1-12/2016)

Konsernin liikevaihto oli 1 847,2 milj. euroa (1 682,7). Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevaihtoon oli +7,4 milj. euroa vertailukauteen nähden.

Päällystyksen liikevaihtoa kasvattivat Suomen päällystyksen suuremmat volyymit. Infraprojektien liikevaihtoa kasvattivat vertailukautta suuremmat volyymit Ruotsissa ja Baltian maissa. Suomen talonrakentamisen liikevaihtoa kasvattivat sekä toimitilarakentaminen että omaperusteisen asuntorakentamisen suuremmat volyymit. Venäjän toiminnoissa volyymit kasvoivat pääasiassa talonrakentamisessa.

Liikevoitto

Liikevoitto segmentteittäin		10-12/2017	10-12/2016	Muutos	1-12/2017	1-12/2016	Muutos
Päällystys	M€	-5,0	-0,1	-4,9	3,3	20,8	-17,5
Infraprojektit	M€	4,8	4,9	-0,1	7,5	12,5	-5,0
Suomen talonrakentaminen	M€	11,5	10,7	0,8	36,7	17,2	19,5
Venäjän toiminnot	M€	-1,0	-4,4	3,4	-0,8	-3,8	3,0
Segmentit, yhteensä	M€	10,3	11,1	-0,8	46,7	46,7	0,0
Muut toiminnot	M€	-0,2	23,9	-24,1	-5,0	20,9	-25,9
Konserni, yhteensä	M€	10,1	35,0	-24,9	41,8	67,6	-25,8

Liikevoitto-% segmentteittäin		10-12/2017	10-12/2016	1-12/2017	1-12/2016
Päällystys	%	-3,1	0,0	0,5	3,2
Infraprojektit	%	3,5	4,2	1,6	2,9
Suomen talonrakentaminen	%	5,8	5,4	5,6	3,0
Venäjän toiminnot	%	-3,4	-29,2	-0,8	-7,0
Konserni, yhteensä	%	2,0	7,3	2,3	4,0

Loka-joulukuu 2017 (10–12/2016)

Konsernin liikevoitto oli 10,1 milj. euroa (35,0). Liikevoittoprosentti oli 2,0 % (7,3). Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevoittoon oli 0,0 milj. euroa (+0,7) vertailukauteen nähden.

Päällistyksen liikevoitto laski Suomen toimintojen hyvästä tuloksesta huolimatta Skandinavian heikon kannattavuuden takia, joka johtui heikosta operatiivisesta suorituskyvystä ja kireästä hintakilpailusta. Yhtiö on jatkanut kilpailukyvyyn parantamistoimenpiteitä Ruotsissa ja Norjassa. Infraprojektien liikevoitto oli suurin piirtein vertailukauden tasolla. Suomen talonrakentamisessa liikevoittoa kasvattivat omaperusteisen asuntorakentamisen suuremmat volyymit ja paremmat katteet. Tonttien myynnillä ja tonttien tasearvon alaskirjauksilla oli yhteensä noin 7 miljoonan euron positiivinen nettovaikutus segmentin liikevoittoon. Venäjän toimintojen liikevoitto oli -1,0 milj. euroa (-4,4).

Muiden toimintojen liikevoittoon sisältyy 0,7 milj. euroa Lemminkäisen ja YIT:n suunniteltuun yhdistymiseen liittyviä transaktiokustannuksia sekä 0,1 milj. euroa oikeudenkäynteihin liittyviä kuluja, korvauksia ja palautuksia.

Konsernin oikaistu liikevoitto oli 10,8 milj. euroa (12,3). Oikaistu liikevoittoprosentti oli 2,1 % (2,6) liikevaihdosta.

Tammi–joulukuu 2017 (1-12/2016)

Konsernin liikevoitto oli 41,8 milj. euroa (67,6). Liikevoittoprosentti oli 2,3 % (4,0). Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevoittoon oli +0,1 milj. euroa vertailukauteen nähden.

Päällistyksen liikevoittoa pienensi viivästynyt päällistyskauden aloitus sekä Skandinavian heikko kannattavuus, joka johtui heikosta operatiivisesta suorituskyvystä ja kireästä hintakilpailusta. Infraprojektien liikevoitto laski vertailukaudesta yksittäisten projektien heikompian katteiden vuoksi. Suomen talonrakentamisessa liikevoittoa kasvattivat pääasiassa suuremmat volyymit ja kateparannukset omaperusteisessa asuntorakentamisessa. Venäjän toimintojen liikevoitto oli -0,8 milj. euroa (-3,8). Vuoden lopussa Venäjällä oli 1 valmis myymätön asunto (6).

Muiden toimintojen liikevoittoon sisältyy 1,4 miljoonaa euroa oikeudenkäynteihin liittyviä kuluja, korvauksia ja palautuksia sekä 3,4 miljoonaa euroa Lemminkäisen ja YIT:n suunniteltuun yhdistymiseen liittyviä transaktiokustannuksia.

Konsernin oikaistu liikevoitto oli 46,6 milj. euroa (45,1). Oikaistu liikevoittoprosentti oli 2,5 % (2,7) liikevaihdosta.

Tilaukanta

Tilaukanta ja saadut tilaukset										
		Tilaukanta kauden lopussa			Katsauskaudella saadut tilaukset					
		31.12. 2017	31.12. 2016	Muutos	10-12/ 2017	10-12/ 2016	Muutos	1-12/ 2017	1-12/ 2016	Muutos
Päällystys	M€	175,4	193,7	-18,3	71,6	46,9	24,7	483,7	442,1	41,6
Infraprojektit	M€	271,2	271,6	-0,4	65,1	59,0	6,1	243,0	342,2	-99,2
Suomen talonrakentaminen	M€	794,9	698,2	96,7	134,5	94,2	40,3	466,7	422,1	44,6
Venäjän toiminnot	M€	64,1	101,7	-37,6	12,3	12,3	0,0	19,1	140,9	-121,8
Konserni yhteensä	M€	1 305,6	1 265,2	40,4	283,5	212,5	71,0	1 212,5	1 347,2	-134,7
- josta myymätön osuus	M€	88,9	105,7	-16,8						

Vuoden lopussa konsernin tilaukanta oli 1 305,6 milj. euroa (1 265,2). Uusien tilausten määrä loka–joulukuussa oli 283,5 milj. euroa (212,5) ja tammi–joulukuussa 1 212,5 milj. euroa (1 347,2).

Päällystyksessä uusien tilausten määrä kasvoi vertailukaudesta. Infraprojektien uudet tilaukset sisältävät kalliorakentamisurakan Henriksdalin jätevedenkäsittelylaitoksessa Tukholmassa sekä sopimuksen uuden pysäköintilaitoksen rakentamisesta Skellefteån kuntaan Pohjois-Ruotsissa. Lisäksi Lemminkäinen valittiin rakentamaan jätevedenpuhdistamo Espoon Blominmäkeen. Tämä 206 miljoonan euron arvoinen hanke ei vielä sisälly saatuihin tilauksiin eikä tilaukantaan. Suomen talonrakentamisen saadut tilaukset sisältävät 8 uuden omaperusteisen asuntokohteen aloitukset sekä sopimuksen elinkaarimallilla rakennettavasta Hiltulanlahden koulusta Kuopioon. Lisäksi Lemminkäinen on mukana ryhmittymässä, joka valittiin suunnittelemaan ja toteuttamaan Vaasan keskussairaalan uudisrakennus yhdessä Vaasan sairaanhoitopiirin kanssa projektiallianssina. Tämä projekti ei sisälly saatuihin tilauksiin eikä tilaukantaan. Venäjän toimintojen saadut tilaukset sisältävät sopimuksen toimistotalon toisen vaiheen rakentamisesta Pietariin sekä uusia päällystystilauksia.

Tase, rahoitus ja rahavirta

Tase ja rahoitus		31.12.2017	31.12.2016	Muutos 12/17 vs 12/16	30.9.2017	Muutos 12/17 vs 9/17
Taseen tunnusluvut						
Omavaraisuusaste ¹⁾	%	39,9	39,5		36,7	
Nettovelkaantumisaste ²⁾	%	40,0	24,3		31,6	
Sijoitetun pääoman tuotto, ROCE, liukuva 12 kk	%	8,1	11,3		12,4	
Sijoitettu pääoma	M€	505,2	546,2	-41,0	522,5	-17,3
Sidottu pääoma	M€	442,7	388,2	54,5	404,5	38,2
Nettokäyttöpääoma	M€	257,3	187,8	69,5	213,0	44,3
Rahoitusasema ja likviditeetti						
Korollinen velka	M€	185,8	212,5	-26,7	192,2	-6,4
- josta pitkäaikaista velkaa	M€	114,6	119,6	-5,0	116,6	-2,0
- josta lyhytaikaista velkaa	M€	71,2	92,9	-21,7	75,6	-4,4
Likvidit varat	M€	57,9	131,4	-73,5	87,7	-29,8
Korollinen nettovelka	M€	127,9	81,1	46,8	104,5	23,4
Sitovia luottolimiittejä, nostettavissa	M€	200,0	185,0	15,0	200,0	0,0
Tililimiittisopimuksia, nostettavissa	M€	12,4	12,4	0,0	12,5	-0,1

1) Omavaraisuusaste, mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana: 12/2017: 35,6 % ja 12/2016: 35,4 %.

2) Nettovelkaantumisaste, mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana: 12/2017: 57,2 % ja 12/2016: 38,8 %.

Taseen loppusumma 31.12.2017 oli 926,8 milj. euroa (968,0), josta oman pääoman määrä oli 319,3 milj. euroa (333,7). Oma pääoma sisältää 34,8 milj. euroa (34,8) hybridilainaa. Yhtiöllä on oikeus lunastaa takaisin hybridilainan jäljellä oleva nimellisarvo, 35,2 miljoonaa euroa, aikaisintaan maaliskuussa 2018.

Konsernin sidottu pääoma 31.12.2017 oli 442,7 milj. euroa (388,2). Nettokäyttöpääoma vuoden lopussa oli 257,3 milj. euroa (187,8). Käyttöpääoma kasvoi vertailukaudesta erityisesti Infraprojekteissa ja Venäjän toiminnoissa.

Korollinen velka vuosineljänneksen lopussa oli 185,8 milj. euroa (212,5) ja korollinen nettovelka 127,9 milj. euroa (81,1). Pitkäaikaisen korollisen velan osuus lainasalkussa oli kauden lopussa 61,7 % (56,3). Likvidit varat olivat 57,9 milj. euroa (131,4). Yhtiön korollisesta velasta 99,4 milj. euroa (99,7) oli joukkovelkakirjalainoja, 61,7 milj. euroa (80,7) vaihto-omaisuusyhtiöiden velkoja, 24,4 milj. euroa (31,0) rahoitusleasingvelkoja ja 0,4 milj. euroa (1,1) muita rahoitusvelkoja. Yritystodistuksia ei ollut käytössä vuoden 2017 eikä vuoden 2016 lopussa.

Kolmannen vuosineljänneksen aikana joukkovelkakirjanhaltijoiden kokous hyväksyi muutokset Lemminkäisen 100 000 000 euron vakuudettomien joukkovelkakirjojen ehtoihin. Muutokset astuvat voimaan, kun Lemminkäisen ja YIT:n yhdistyminen toteutuu 1.2.2018.

Lemminkäinen allekirjoitti maaliskuussa 2017 uuden 200 miljoonan euron sitovan luottolimitin. Luottolimiitti eräännyy vuoden 2020 ensimmäisellä kvartaalilla, ja siinä on kaksi yhden vuoden jatko-optiota. Samalla yhtiö irtisanoi edellisen 185 miljoonan euron sitovan luottolimitinsä, joka olisi eräännytynyt vuoden 2018 ensimmäisellä kvartaalilla. Vuoden lopussa yhtiöllä oli nostettavissa olevia sitovia luottolimiittejä 200,0 milj. euroa (185,0) ja tililimiittisopimuksia 12,4 milj. euroa (12,4). Lainasalkusta 64 % (66) oli sidottu kiinteään korkoon.

Nettorahoituskulut olivat loka–joulukuussa 4,0 milj. euroa (4,8) ja tammi–joulukuussa 16,0 milj. euroa (18,4). Hybridilainan korkokuluja ei kirjata tuloslaskelman rahoituskuluihin, vaan ne vaikuttavat osakekohtaiseen tulokseen ja omaan pääomaan.

Liiketoiminnan rahavirta oli loka–joulukuussa -20,4 milj. euroa (38,5) ja tammi–joulukuussa -13,6 milj. euroa (131,7). Liiketoiminnan rahavirtaa pienensivät nettokäyttöpääoman muutokset erityisesti Infraprojekteissa ja Venäjän toiminnoissa.

Vuoden 2017 viimeisellä neljänneksellä yhtiö kirjasi alas Norjan ja Ruotsin laskennallisia verosaamia siihen määrään, joka vastaa yhtiöllä käytettävissään olevia veronalaisia väliaikaisia eroja. Alaskirjaukset kasvattivat tuloslaskelman verokulua loka-joulukuussa 12,5 milj. euroa ja tammi-joulukuussa 10,2 milj. euroa. Alaskirjaukset heikensivät tilikauden tulosta sekä osakekohtaista tulosta.

Liiketoimintasegmentit

Päällystys

Toimintaympäristö

Suomen valtion päällystysvolyymit pysyivät edellisvuoden tasolla. Ruotsissa markkinatilanne oli hyvä, ja Norjassa valtion investoinnit kasvoivat. Tanskassa hintakilpailu pysyi kireänä.

Päällystysten avainluvut		10-12/2017	10-12/2016	Muutos	1-12/2017	1-12/2016	Muutos
Liikevaihto	M€	161,2	150,1	11,1	656,4	648,5	7,9
Liikevoitto	M€	-5,0	-0,1	-4,9	3,3	20,8	-17,5
% liikevaihdosta	%	-3,1	0,0		0,5	3,2	
Saadut tilaukset	M€	71,6	46,9	24,7	483,7	442,1	41,6
Tilauskanta ¹⁾	M€	175,4	193,7	-18,3	175,4	193,7	-18,3
Sidottu pääoma ¹⁾	M€	181,3	189,0	-7,7	181,3	189,0	-7,7

1) kauden lopussa

Loka-joulukuu 2017 (10–12/2016)

Liikevaihto loka–joulukuussa oli 161,2 milj. euroa (150,1), josta 53 % (48) tuli Suomesta ja 47 % (52) Skandinaviasta. Liikevaihtoa kasvattivat Suomen päällystyksen suuremmat volyymit. Liikevoitto oli -5,0 milj. euroa (-0,1). Liikevoitto laski Suomen toimintojen hyvästä tuloksesta huolimatta Skandinavian heikon kannattavuuden takia, joka johtui heikosta operatiivisesta suorituskyvystä ja kireästä hintakilpailusta. Yhtiö on jatkanut kilpailukyvyyn parantamistoimenpiteitä Ruotsissa ja Norjassa.

Saadut tilaukset loka–joulukuussa olivat 71,6 milj. euroa (46,9). Tilauskanta oli katsauskauden lopussa 175,4 milj. euroa (193,7).

Tammi-joulukuu 2017 (1-12/2016)

Liikevaihto tammi–joulukuussa oli 656,4 milj. euroa (648,5), josta 53 % (52) tuli Suomesta ja 47 % (48) Skandinaviasta. Liikevaihtoa kasvattivat Suomen päällystyksen suuremmat volyymit. Liikevoitto oli 3,3 milj. euroa (20,8). Liikevoittoa pienensi viivästynyt päällystyskauden aloitus sekä Skandinavian heikko kannattavuus, joka johtui heikosta operatiivisesta suorituskyvystä ja kireästä hintakilpailusta.

Sidottu pääoma oli vuoden lopussa 181,3 milj. euroa (189,0).

Myydyn ja levitetyn asfaltin määrä tammi-joulukuussa oli 6,8 miljoonaa tonnia (6,9).

Infraprojektit

Toimintaympäristö

Kaupungistuminen, teollisuuden investoinnit sekä investoinnit energia- ja liikenneinfrastruktuuriin lisäsivät vaativan infrarakentamisen kysyntää. Etenkin Ruotsissa ja Norjassa markkina oli vahva, ja molemmissa maissa on käynnissä tai suunnitteilla useita suuria infrahankkeita. Suomessa rakentamista tukivat infrarakentamisen hankkeet kasvukeskuksissa ja rakennusalan yleinen markkinakasvu. Baltian maissa markkinan kasvu on jatkunut.

Infraprojektien avainluvut		10-12/2017	10-12/2016	Muutos	1-12/2017	1-12/2016	Muutos
Liikevaihto	M€	135,3	117,9	17,4	475,4	426,2	49,2
Liikevoitto	M€	4,8	4,9	-0,1	7,5	12,5	-5,0
% liikevaihdosta	%	3,5	4,2		1,6	2,9	
Saadut tilaukset	M€	65,1	59,0	6,1	243,0	342,2	-99,2
Tilauskanta ¹⁾	M€	271,2	271,6	-0,4	271,2	271,6	-0,4
Sidottu pääoma ¹⁾	M€	71,1	30,3	40,8	71,1	30,3	40,8

1) kauden lopussa

Loka-joulukuu 2017 (10–12/2016)

Liikevaihto loka-joulukuussa oli 135,3 milj. euroa (117,9), josta 48 % (53) tuli Suomesta, 18 % (20) Skandinaviasta ja 34 % (27) Baltian maista. Liikevaihtoa kasvattivat vertailukautta suuremmat volyymit Baltian maissa. Liikevoitto 4,8 milj. euroa oli suurin piirtein vertailukauden tasolla (4,9).

Saadut tilaukset loka-joulukuussa olivat 65,1 milj. euroa (59,0). Uudet tilaukset sisältävät kalliorakentamisurakan Henrikssalin jätevedenkäsittelylaitoksessa Tukholmassa sekä sopimuksen uuden pysäköintilaitoksen rakentamisesta Skellefteån kuntaan Pohjois-Ruotsissa. Lisäksi Lemminkäinen valittiin rakentamaan jätevedenpuhdistamo Espoon Blominmäkeen. Tämä 206 miljoonan euron hanke ei vielä sisälly saatuihin tilauksiin eikä tilauskantaan. Tilauskanta oli katsauskauden lopussa 271,2 milj. euroa (271,6).

Tammi-joulukuu 2017 (1-12/2016)

Liikevaihto tammi-joulukuussa oli 475,4 milj. euroa (426,2), josta 50 % (57) tuli Suomesta, 18 % (15) Skandinaviasta ja 32 % (28) Baltian maista. Liikevaihtoa kasvattivat vertailukautta suuremmat volyymit Ruotsissa ja Baltian maissa. Liikevoitto oli 7,5 milj. euroa (12,5). Liikevoitto laski vertailukaudesta yksittäisten projektien heikompien katteiden vuoksi. Sidottu pääoma oli vuoden lopussa 71,1 milj. euroa (30,3). Sidottua pääomaa kasvatti käyttöpääoman kasvu.

Suomen talonrakentaminen

Toimintaympäristö

Talonrakentamisen kokonaismarkkinatilanne oli hyvä. Asuntotuotanto oli edelleen vilkasta, ja kysyntä painottui pieniin asuntoihin kasvukeskuksissa. Sekä kuluttajien että sijoittajien kysyntä on pysynyt melko vakaana. Toimitilarakentamisen kysyntää ylläpitivät yksittäiset suurhankkeet sekä julkisen sektorin hankkeet.

Suomen talonrakentamisen avainluvut		10-12/2017	10-12/2016	Muutos	1-12/2017	1-12/2016	Muutos
Liikevaihto	M€	197,5	196,0	1,5	655,1	581,2	73,9
Liikevoitto	M€	11,5	10,7	0,8	36,7	17,2	19,5
% liikevaihdosta	%	5,8	5,4		5,6	3,0	
Saadut tilaukset	M€	134,5	94,2	40,3	466,7	422,1	44,6
Tilaukanta ¹⁾	M€	794,9	698,2	96,7	794,9	698,2	96,7
Sidottu pääoma ¹⁾	M€	217,8	215,8	2,0	217,8	215,8	2,0

1) kauden lopussa

Loka–joulukuu 2017 (10–12/2016)

Liikevaihto loka–joulukuussa oli 197,5 milj. euroa (196,0). Liikevoitto oli 11,5 milj. euroa (10,7). Liikevaihtoa kasvatti omaperusteisen asuntorakentamisen korkeampi volyymi pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Liikevoittoa kasvattivat omaperusteisen asuntorakentamisen suuremmat volyymit ja paremmat katteet. Tonttien myynnillä ja tonttien tasearvon alaskirjauksilla oli yhteensä noin 7 miljoonan euron positiivinen nettovaikutus segmentin liikevoittoon. Katsauskaudella valmistui 6 omaperusteista asuntokohdetta (7), yhteensä 323 asuntoa (300).

Saadut tilaukset loka–joulukuussa olivat 134,5 milj. euroa (94,2), ja ne sisältävät 8 uuden omaperusteisen asuntokohteen aloitukset sekä sopimuksen elinkaarimallilla rakennettavasta Hiltulanlahden koulusta Kuopioon. Lisäksi Lemminkäinen on mukana ryhmittymässä, joka valittiin suunnittelemaan ja toteuttamaan Vaasan keskussairaalan uudisrakennus yhdessä Vaasan sairaanhoitopiirin kanssa projektiallianssina. Tämä projekti ei sisälly saatuihin tilauksiin eikä tilaukantaan. Tilaukanta oli katsauskauden lopussa 794,9 milj. euroa (698,2).

Tammi–joulukuu 2017 (1-12/2016)

Liikevaihto tammi–joulukuussa oli 655,1 milj. euroa (581,2). Liikevoitto oli 36,7 milj. euroa (17,2). Liikevaihtoa kasvattivat sekä toimitilarakentaminen että omaperusteisen asuntorakentamisen suuremmat volyymit. Asuntomyynti oli hyvällä tasolla: 1 343 myytyä asuntoa vuonna 2017 (1 002). Liikevoittoa kasvattivat pääasiassa suuremmat volyymit ja kateparannukset omaperusteisessa asuntorakentamisessa.

Vuoden lopussa valmiiden myymättömien asuntojen määrä oli 112 (185). Liiketoimintaan sidotun pääoman määrä oli edellisvuoden tasolla: vuoden lopussa se oli 217,8 milj. euroa (215,8).

Lemminkäisen asuntotuotanto (omaperusteinen ja neuvottelu-urakointi)		10-12/2017	10-12/2016	Muutos	1-12/2017	1-12/2016	Muutos
Aloitukset	kpl	485	401	84	1 621	1 106	515
- joista omaperusteisia	kpl	443	401	42	1 387	871	516
Valmistuneet	kpl	478	577	-99	1 341	1 042	299
- joista omaperusteisia	kpl	323	300	23	870	664	206
Myydyt	kpl	439	379	60	1 565	1 234	331
- joista omaperusteisia	kpl	403	379	24	1 343	1 002	341
Sijoittajamyynti	%	13	12		15	31	
Rakenteilla ¹⁾	kpl	1 729	1 482	247	1 729	1 482	247
- joista myymättömiä ¹⁾	kpl	543	433	110	543	433	110
Valmiit myymättömät ¹⁾	kpl	112	185	-73	112	185	-73
Tonttivarannon tasearvo ¹⁾	M€	110,6	94,0	16,6	110,6	94,0	16,6
Aloitukset, kilpailu-urakointi	kpl	39	0	39	286	312	-26

1) kauden lopussa

Venäjän toiminnot

Toimintaympäristö

Venäjällä talouskasvu on alhaisella tasolla. Talonrakentamisen neuvottelu-urakoinnissa urakoitsijan luotettavuus on edelleen kilpailuetu. Suurten väylien rakennus- ja korjaushankkeet ylläpitivät päällystysten kysyntää.

Venäjän toimintojen avainluvut		10-12/2017	10-12/2016	Muutos	1-12/2017	1-12/2016	Muutos
Liikevaihto	M€	29,7	15,2	14,5	93,0	54,5	38,5
Liikevoitto	M€	-1,0	-4,4	3,4	-0,8	-3,8	3,0
% liikevaihdosta	%	-3,4	-29,2		-0,8	-7,0	
Saadut tilaukset	M€	12,3	12,3	0,0	19,1	140,9	-121,8
Tilaukanta ¹⁾	M€	64,1	101,7	-37,6	64,1	101,7	-37,6
Sidottu pääoma ¹⁾	M€	44,9	23,7	21,2	44,9	23,7	21,2

1) kauden lopussa

Loka–joulukuu 2017 (10–12/2016)

Liikevaihto oli loka–joulukuussa 29,7 milj. euroa (15,2). Volyymit kasvoivat talonrakentamisessa. Liikevoitto oli -1,0 milj. euroa (-4,4).

Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevaihtoon oli +1,0 milj. euroa ja liikevoittoon -0,2 milj. euroa.

Saadut tilaukset olivat loka–joulukuussa 12,3 milj. euroa (12,3). Saadut tilaukset sisältävät sopimuksen toimistotalon toisen vaiheen rakentamisesta Pietariin sekä uusia päällystystilauksia.

Tilaukanta oli katsauskauden lopussa 64,1 milj. euroa (101,7).

Tammi–joulukuu 2017 (1-12/2016)

Liikevaihto oli tammi–joulukuussa 93,0 milj. euroa (54,5). Volyymit kasvoivat pääasiassa talonrakentamisessa. Liikevoitto oli -0,8 milj. euroa (-3,8). Taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen vuonna 2015 toteutetun strategian muutoksen jälkeen vie vielä jonkin aikaa.

Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevaihtoon oli +10,3 milj. euroa ja liikevoittoon -0,1 milj. euroa.

Vuoden lopussa yhtiöllä oli Venäjällä 1 valmis myymätön asunto (2). Sidottu pääoma oli 44,9 milj. euroa (23,7).

Investoinnit

Bruttoinvestoinnit olivat tammi–joulukuussa 24,8 milj. euroa (20,8), mikä oli 1,3 % (1,2) yhtiön liikevaihdosta. Investoinnit olivat pääosin päällystys-segmentin koneiden ja kaluston korvausinvestointeja.

Henkilöstö

Lemminkäisen palveluksessa oli vuoden lopussa 4 632 henkilöä (4 244) eli 388 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Noin puolet henkilöstöstä työskentelee Suomessa. Henkilöstömäärä kasvoi eniten Venäjän toiminnoissa, missä talonrakentamisen volyymit ovat kasvaneet. Infraprojektien organisaatiota on vahvistettu tukemaan segmentin kasvutavoitteita. Henkilöstöstä 2 005 (1 947) oli toimihenkilöitä ja 2 627 työntekijöitä (2 297).

Henkilöstö segmenteittäin		31.12.2017	31.12.2016	Muutos 12/17 vs 12/16	30.9.2017	Muutos 12/17 vs 9/17
Päällystys	henkilöä	1 400	1 412	-12	2 299	-899
Infraprojektit	henkilöä	1 298	1 212	86	1 455	-157
Suomen talonrakentaminen	henkilöä	1 041	1 048	-7	1 056	-15
Venäjän toiminnot	henkilöä	769	425	344	877	-108
Emoyhtiö ja muut	henkilöä	124	147	-23	129	-5
Konserni, yhteensä	henkilöä	4 632	4 244	388	5 816	-1 184

Henkilöstö maittain		31.12.2017	31.12.2016	Muutos 12/17 vs 12/16	30.9.2017	Muutos 12/17 vs 9/17
Suomi	henkilöä	2 301	2 349	-48	2 985	-684
Ruotsi, Norja, Tanska	henkilöä	833	829	4	1 074	-241
Baltian maat	henkilöä	726	632	94	878	-152
Venäjä	henkilöä	769	425	344	877	-108
Muut maat	henkilöä	3	9	-6	2	1
Konserni, yhteensä	henkilöä	4 632	4 244	388	5 816	-1 184

Muutokset Lemminkäisen johtoryhmässä

Heikki Vuorenmaa nimitettiin päällystys-liiketoimintasegmentin johtajaksi ja konsernin johtoryhmän jäseneksi 21.9.2017 alkaen. Aiemmin konsernin johtoryhmän jäsenenä ja päällystys-liiketoimintasegmentin johtajana toiminut Robert Blumberg jätti yhtiön ja paikkansa 21.9.2017.

Strategia- ja kehitysjohtaja Sari Inkilä jätti paikkansa Lemminkäisellä ja yhtiön johtoryhmässä 1.11.2017 alkaen, mistä lähtien HR-johtaja Jan Gustafsson on vastannut Lemminkäisen strategiasta ja kehityksestä.

Työturvallisuus ja ympäristö

Lemminkäisen työturvallisuuden pitkän aikavälin tavoitteena on nolla poissaoloon johtanutta työtaturmaa. Yhtiön työturvallisuustoimenpiteiden tavoitteena on luoda turvallinen työympäristö kaikille työntekijöille ja alihankkijoille. Lemminkäinen on sitoutunut Rakennusteollisuus RT ry:n yhteisiin työturvallisuusperiaatteisiin, joiden tavoitteena on vauhdittaa rakennusalan etenemistä kohti Nolla tapaturmaa -päämäärää. Toukokuussa 2017 Lemminkäinen järjesti Työturvallisuusviikon kaikissa toimintamaissaan. Turvallisuusviikon aikana johdon jäsenet vierailivat työmailla, ja vierailujen yhteydessä käytiin läpi työturvallisuuteen liittyviä ajankohtaisia teemoja. Päällystys-segmentti järjesti lisäksi syyskuussa työturvallisuuskampanjan korostaakseen työturvallisuuden merkitystä myös syksyn tuotantokaudella.

Yhtiö seuraa kuukausittain työpaikkatapaturmataajuuden kehittymistä ja tekee toimenpidesuunnitelmia sen pohjalta. Yhtiö seuraa myös aliurakoitsijoiden työpaikkatapaturmataajuutta. Vuonna 2017 Lemminkäisen oman henkilöstön työpaikkatapaturmataajuus oli 7,0 (8,6) (yli 1 vrk poissaoloon johtaneiden tapaturmien lukumäärä / miljoona työtuntia). Vaikka työpaikkatapaturmataajuus kehittyi vuoden aikana positiivisesti, valitettavasti Venäjällä tapahtui kolme kuolemaan johtanutta tapaturmaa, kaksi päällystyksessä Lemminkäisen omille työntekijöille ja yksi talonrakentamisen työmaalla aliurakoitsijalle. Tapahtumien pohjalta tehtiin toimenpidesuunnitelmat samankaltaisten tapaturmien välttämiseksi, ja toimenpiteiden seuranta jatketaan vuonna 2018.

Vuoden 2017 alussa yhtiön turvallisuusasiantuntijat aloittivat kolme Lean Six Sigma -projektia, jotka keskittyivät työturvallisuuden ja turvallisuusraportoinnin kehittämiseen. Projektit jatkuvat vuonna 2018. Toukokuussa Lemminkäinen järjesti InfraHack-tapahtuman, jossa kehitettiin innovaatioita rakennusteollisuuden tarpeisiin, myös työturvallisuuden osalta. Lemminkäinen aloitti pilottihankkeen InfraHackissa syntyneestä työturvallisuutta tukevasta innovaatiosta. Työturvallisuusviestintä ja jatkuva vuoropuhelu työturvallisuudesta ovat olennainen osa turvallisten työskentelytapojen käytäntöä. Vuonna 2017 Lemminkäinen kehitti tapaturma- ja läheltä-piti-tilanteiden tiedonkulkua toimintamaidensa välillä ja yhtenäisti työturvallisuusterminologiaa osana jatkuvaa parantamista.

Lemminkäisen pitkän aikavälin ympäristövastuun tavoitteena on energiatehokkuuden parantaminen sekä materiaalitehokkuuden ja kierrätyksen lisääminen. Suurin osa Lemminkäisen oman toiminnan ympäristövaikutuksista tulee päällystyksen ja kiviaineksen tuotantoprosesseista. Lemminkäinen pienentää toimintansa ympäristövaikutuksia mm. kehittämällä tuotantoteknologiaa ja prosessien tehokkuutta esimerkiksi koneiston käytön osalta. Suomessa Lemminkäinen on sitoutunut vähentämään energiankulutustaan 7,5 % vuoden 2014 tasosta vuoteen 2025 mennessä Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen mukaisesti. Vuonna 2017 yhtiö jatkoi konsernin energiankulutuksen seurannan kehittämistä ja yhtenäistämistä.

Lemminkäisen tavoitteena on lisätä materiaalitehokkuutta ja kierrätystä toiminnoissaan. Vanhan asfaltin uusiokäyttö vähentää hiilidioksidipäästöjä ja edistää toiminnan materiaalitehokkuutta. Yhtiön tavoitteena on lisätä uusioasfaltin käyttöä asfaltintuotannossa 25 prosenttiin raaka-aineiden osuudesta vuoteen 2025 mennessä. Vuonna 2017 asfaltintuotannon raaka-aineista 14 % (15) oli uusioasfalttia. Rakennuskohteissa syntyy ylijäämämaita ja rakennusjätettä. Ensisijaisesti jätteen syntymistä vältetään, ja syntyneille jätteille Lemminkäinen etsii kierrätys- tai uudelleenkäyttökohteita. Kaatopaikoille rakennuskohteiden jäte sijoitetaan vain, jos sen hyödyntäminen ei ole teknisesti tai taloudellisesti mahdollista. Talonrakentamisen toiminnoissa seurataan työmaiden lajitteluastetta ja kokonaishyötykäyttöastetta.

Lemminkäisen henkilöstöä koulutettiin vuonna 2017 sekä työturvallisuus- että ympäristöasioissa. Yhtiö osallistuu aktiivisesti työryhmiin, joissa laaditaan toimialaa koskevaa lainsäädäntöä, kehitetään toimitapoja tai alan parasta tekniikkaa. Vuonna 2017 Lemminkäinen jatkoi työturvallisuus- ja ympäristöasioiden parhaiden käytäntöjen jakamista ja kansainvälisen yhteistyön kehittämistä.

Energiankulutus	
Suorien energialähteiden kulutus, GWh	
Diesel	165,4
Kevyt polttoöljy	152,0
Raskas polttoöljy	133,6
Liuskeöljy	22,9
Bioöljy	5,8
Maakaasu	190,3
Nestekaasu (LPG)	65,1
Nesteytetty maakaasu (LNG)	17,8
Bensiini	4,3
Yhteensä	757,2
Epäsuorien energialähteiden kulutus, GWh	
Sähkö	81,9
Kaukolämpö	6,2
Yhteensä	88,1
Energiankulutus yhteensä, GWh	845,3

Tiedot sisältävät Lemminkäisen omien toimintojen energiankulutuksen.

Tutkimus ja kehitystoiminta

Vuonna 2017 Lemminkäisen tutkimus- ja kehitystoiminnan painopisteinä olivat tuotantoteknologioiden ja energiatehokkuuden sekä operatiivisen tehokkuuden parantaminen. Lisäksi yhtiö kehitti tuotekehitysportfolionsa hallintaprosesseja ja otti käyttöön joustavia kehitysmenetelmiä. Lemminkäinen järjesti myös InfraHack-innovaatiohaastetapahtuman tukeakseen digitaalisuuden parempaa hyödyntämistä infrarakentamisessaan. Lemminkäisellä on kaikissa toimintamaissaan päällystealan laboratorio, joka keskittyy päällystyksen tutkimus- ja kehitystyöhön. Lemminkäisen Keskuslaboratorio sijaitsee Suomessa. Vuonna 2017 kuluksi kirjatut konsernin tutkimus- ja kehittämismenot olivat noin 0,3 % (0,2) liikevaihdosta.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Yhtiöllä on yksi osakesarja. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa ja samansuuruiseen osinkoon. Lemminkäisen osakepääoma on 34 042 500 euroa, ja osakkeiden lukumäärä katsauskauden lopussa oli 23 219 900 kappaletta.

Kaupankäynti osakkeilla

Lemminkäisen kaikkien osakkeiden markkina-arvo 31.12.2017 oli 530,7 milj. euroa (473,3). Lemminkäinen Oyj:n osakkeen kurssi 1.1.2017 Nasdaq Helsinki Oy:ssä oli 20,40 euroa (13,79) ja 31.12.2017 22,87 euroa (20,40). Nasdaq Helsinki Oy:n lisäksi Lemminkäisen osakkeella käydään kauppaa myös vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla. Osakkeiden kokonaisvaihto tammi–joulukuussa 2017 oli yhteensä 6 371 409 kappaletta (2 770 162), josta 7 % (4) tuli vaihtoehtoisilta markkinapaikoilta. (Lähde: Fidessa Fragmentation Index, <http://fragmentation.fidessa.com>)

Osakkeenomistajat

Yhtiöllä oli 31.12.2017 kaikkiaan 3 928 osakkeenomistajaa (4 191). Hallintarekisteröityjen ja ulkomaalaisten omistajien osuus Lemminkäinen Oyj:n kaikista osakkeista ja äänimäärästä oli 8,2 % (13,6).

Osakassopimukset

Yhtiön tiedossa ei ole sellaisia osakkaiden välisiä sopimuksia, joilla olisi merkitystä omistuksen tai äänivallan käyttämiselle yhtiökokouksissa.

Liputusilmoitukset

Peab AB:n (publ) omistus Lemminkäisestä laski 9.10.2017 nolnaan osakkeeseen, mikä vastaa 0,00 prosenttia Lemminkäisen osake- ja äänimäärästä, ja samana päivänä Onvest Sijoitus Oy:n omistus Lemminkäisestä nousi 2 458 447 osakkeeseen, mikä vastaa 10,59 prosenttia Lemminkäisen osake- ja äänimäärästä.

Omat osakkeet

Lemminkäinen tiedotti 13.3.2017 vuosien 2013–2015 osakepalkkiojärjestelmään liittyvästä suunnatusta osakeannista omilla osakkeilla. Osakeannissa luovutettiin 1 687 yhtiön hallussa olevaa omaa osaketta.

Lemminkäisellä oli 31.12.2017 hallussaan 15 000 omaa osaketta, mikä oli 0,06 % kaikista osakkeista.

Yhtiökokouksen päätökset ja hallinto

Lemminkäinen Oyj:n varsinainen yhtiökokous vahvisti 28.3.2017 yhtiön tilinpäätöksen konsernitiilinpäätöksineen vuodelta 2016 ja myönsi hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle vastuuvapauden.

Osingonmaksu

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa 0,66 euroa osakkeelta, eli yhteensä 15 325 134,00 euroa. Osinko maksettiin 6.4.2017.

Omien osakkeiden hankintavaltuutus

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa hallituksen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta yhdessä tai useammassa erässä yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Valtuutus koskee enintään 2 321 990 omaa osaketta, joka vastaa 10 prosenttia yhtiön kaikista nykyisistä osakkeista, ottaen kuitenkin huomioon osakeyhtiölain määräykset yhtiön tai sen tytäryhtiöiden hallussa olevien omien osakkeiden enimmäismäärästä.

Hallitus voi päättää hankkia osakkeita myös muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa. Osakkeet hankitaan julkisessa kaupankäynnissä hankintahetken pörssikurssiin. Osakkeiden hankinnat toteutetaan Nasdaq Helsinki Oy:ssä sen sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti.

Valtuutus sisältää hallituksen oikeuden päättää kaikista muista omien osakkeiden hankkimisen ehdoista. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä lukien. Edellinen hallitukselle myönnetty omien osakkeiden hankintaa koskeva valtuutus päättyi samalla.

Valtuutus päättää osakeannista ja erityisten oikeuksien antamisesta

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa hallituksen päättämään osakeannista ja/tai osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:n tarkoittamien osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta yhdessä tai useammassa erässä, joko maksua vastaan tai maksutta. Annettavien osakkeiden määrä, mukaan lukien erityisten oikeuksien perusteella saatavat osakkeet, voi olla enintään 4 643 980 osaketta. Valtuutuksen enimmäismäärä vastaa 20 prosenttia yhtiön kaikista nykyisistä osakkeista. Hallitus voi päättää antaa joko uusia osakkeita tai yhtiön hallussa mahdollisesti olevia omia osakkeita.

Valtuutus oikeuttaa hallituksen päättämään kaikista osakeannin sekä osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisen ehdoista, mukaan lukien oikeuden osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta poikkeamiseen. Valtuutusta voidaan käyttää mahdollisten yrityskauppojen tai muiden järjestelyjen rahoittamiseen tai toteuttamiseen, yhtiön taseen ja rahoitusaseman vahvistamiseen tai muihin hallituksen päättämiin tarkoituksiin. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä lukien. Hallitukselle aiemmin annettu osakeantivaltuutus ja erityisten oikeuksien antamista koskeva valtuutus päättyi samalla.

Hallituksen kokoonpano ja tilintarkastajan valinta

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten lukumääräksi kahdeksan. Hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Berndt Brunow, Noora Forstén, Finn Johnsson, Juhani Mäkinen, Kristina Pentti-von Walzel, Heikki Rätty ja Heppu Pentti sekä uudeksi jäseneksi Harri-Pekka Kaukonen. Tilintarkastajaksi valittiin uudelleen tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy.

Hallituksen järjestäytyminen

Lemminkäinen Oyj:n hallitus piti järjestäytymiskokouksensa 28.3.2017. Kokouksessa valittiin uudelleen hallituksen puheenjohtajaksi Berndt Brunow ja varapuheenjohtajaksi Juhani Mäkinen. Hallitus valitsi keskuudestaan tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi Heikki Rädyn ja jäseniksi Juhani Mäkisen ja Kristina Pentti-von Walzelin. Nimitysvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Berndt Brunow ja jäseniksi Noora Forstén, Heppu Pentti ja Kristina Pentti-von Walzel. HR-valiokunnan puheenjohtajaksi valittiin Berndt Brunow ja jäseniksi Noora Forstén ja Heppu Pentti.

Ylimääräisen yhtiökokouksen päätökset

Lemminkäisen ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi 12.9.2017 ehdotuksen Lemminkäisen ja YIT:n yhdistämisestä 19.6.2017 julkistetun sulautumissuunnitelman mukaisesti. Yhdistyminen toteutetaan absorptiosulautumisena, jossa Lemminkäisen osakkeenomistajat saavat sulautumisvastikkeena YIT:n osakkeita. Lemminkäisen osakkeenomistajat saavat sulautumisvastikkeena 3,6146 YIT:n uutta osaketta jokaista omistamaansa Lemminkäisen osaketta kohden, jolloin yhdistymisen toteuttamisen jälkeen YIT:n osakkeenomistajat omistavat yhdistyneestä yhtiöstä 60 prosenttia ja Lemminkäisen osakkeenomistajat 40 prosenttia.

Oikeudenkäynnit

Asfalttikartelliin liittyvät vahingonkorvaukset

Korkein oikeus ilmoitti 6.9.2017 myöntäneensä rajoitetun valitusluvan Lemminkäiselle ja Vantaan kaupungille asfalttikartelliin liittyvissä vahingonkorvausoikeudenkäynneissä. Korkeimmassa oikeudessa oli käsiteltävänä Lemminkäisen osalta Lemminkäisen jättämät 13 valituslupahakemusta sekä 19 kunnan jättämät valituslupahakemukset koskien Helsingin hovioikeuden 20.10.2016 antamia päätöksiä.

Lemminkäiselle myönnettiin valituslupa Mikkelin ja Rovaniemen kaupunkia koskevissa asioissa. Valituslupa koskee kysymystä siitä, onko Lemminkäisen korvausvastuu vähentynyt sen vuoksi, että muiden kartelliin osallistuneiden tahojen

vastuu oli vanhentunut. Lemminkäisen muut valituslupahakemukset jäivät odottamaan nyt valitusluvan saaneiden asioiden ratkaisua.

Vantaan kaupungille myönnetty valituslupa koskee kysymystä siitä, vastaavatko Skanska Asfaltti Oy, NCC Industry Oy ja Asfaltmix Oy kaupungille kartellin aiheuttamasta vahingosta sillä perusteella, että yhtiöille oli siirtynyt niiden ostamien kartelliyritysten liiketoiminta. Kysymys valitusluvan myöntämisestä Lemminkäiselle sekä muilta kuin edellä mainituilta osilta Vantaan kaupungille siirrettiin ratkaistavaksi valituksen käsittelyn yhteydessä.

6.9.2017 annetuilla päätöksillä 16 kaupungin tai kunnan valituslupahakemukset Lemminkäistä koskien hylättiin kokonaan. Espoon kaupungin valituslupahakemus jäi odottamaan valitusluvan saaneiden asioiden ratkaisua.

Helsingin hovioikeus antoi 20.10.2016 päätökset asfalttikartelliin liittyvistä vahingonkorvauksista. Niiden 37 kanteen osalta, joissa Lemminkäinen oli vastaajana, Lemminkäinen ja muut asfalttialan yritykset ovat oikeutettuja saamaan palautuksia yhteensä noin 20 miljoonaa euroa (sisältäen noin 14 miljoonaa euroa vähemmän pääomakorvauksia sekä noin 6 miljoonaa euroa vähemmän korkoja ja oikeudenkäyntikuluja kuin mitä kärjäoikeus oli määrännyt).

Näistä palautuksista Lemminkäinen on oikeutettu saamaan (perustuen Lemminkäisen omaan osuuteen ja niiden muiden vastaajien osuuksiin, jotka Lemminkäinen on maksanut) yhteensä noin 19 miljoonaa euroa sisältäen pääomakorvauksia, korkoja ja oikeudenkäyntikuluja. Nämä tulot Lemminkäinen kirjasi vuoden 2016 neljännen vuosineljänneksen tulokseensa.

Lemminkäinen on pitänyt vahingonkorvauksia perusteettomina. Hovioikeuden päätösten jälkeen Lemminkäinen sopi yhteensä 17 kunnan ja Suomen valtion kanssa, etteivät ne hae korkeimmalta oikeudelta valituslupaa hovioikeuden päätöksistä taikka peruuttavat valituslupahakemuksensa.

Hovioikeudessa käsiteltävien kanteiden lisäksi kärjäoikeuden käsittelyn alkamista odottaa 21 vahingonkorvauskannetta Lemminkäistä ja muita asfalttialan yrityksiä vastaan. Käsittelyn alkamista odottavien kanteiden pääomamäärä on yhteensä noin 26 miljoonaa euroa, joista Lemminkäinen on tehnyt Helsingin hovioikeuden päätösten ja korkeimman oikeuden valituslupahakemuksiin tekemien päätösten perusteella yhteensä noin 3,1 miljoonan euron kuluvarauksen.

Kierrätysasfaltin käyttömääriin liittyvät kiintiöt

Helsingin hovioikeus antoi 11.4.2017 päätöksensä ympäristörikkomussyytteestä.

Hovioikeus muutti Tuusulan kärjäoikeuden kesäkuussa 2015 antaman vapauttavan päätöksen Lemminkäistä ja sen kahta työntekijää vastaan nostetussa ympäristörikkomussyytteessä, joka liittyy yhtiön Sammonmäen asfalttiaseman ympäristöluvissa määritettyihin kiintiöihin kierrätysasfaltin käyttömääristä asfalttimassan tuotannossa. Syyttävä vaati Lemminkäiseltä rikoshyödyn menettämisenä 3,4 miljoonaa euroa sekä yhteisösakkona vähintään 120 000 euroa.

Hovioikeus on kärjäoikeuden tavoin katsonut, ettei kierrätysasfaltin käyttäminen asfaltin valmistuksessa ollut omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista. Asfalttiaseman toiminnasta vastuullisina vastaajat olivat kuitenkin laiminlyöneet ympäristölupaa siten, että asfalttiasemalla oli käytetty kierrätysasfalttia enemmän kuin ympäristölupa salli. Lemminkäisen kaksi työntekijää on siksi tuomittu Suomen ympäristönsuojelulain rikkomisesta päiväsakkoihin.

Lisäksi Lemminkäinen on tuomittu menettämään valtiolle rikoksen tuottamana taloudellisena hyötynä 3,4 miljoonaa euroa, minkä määrän yhtiö on hovioikeuden mukaan säästänyt kustannuksina käyttäessään kierrätysasfalttia yli sallitun määrän. Lemminkäinen kirjasi velan ensimmäisen vuosineljänneksen tulokseensa. Vaatimukset yhteisösakosta hylättiin.

Lemminkäinen on pitänyt syytettä perusteettomana. Yhtiö ja yksi sen työntekijä ovat hakeneet hovioikeuden päätökseen valituslupaa korkeimmasta oikeudesta.

Valmisbetonin laatuongelmat

Rakennustoiminnassaan Lemminkäinen käyttää raaka-aineena mm. valmisbetonia. Vuoden 2016 aikana joissakin, etenkin infrahankkeissa, on syntynyt epäilyksiä siitä, että Suomessa käytetty valmisbetoni ei kaikilta osin täyttäisi sille asetettuja laatuvaatimuksia. Kuten julkisuudessa on Suomessa kirjoitettu, esimerkiksi Turun T3-sairaalan kansirakennushankkeessa, jossa Lemminkäinen on toiminut projektinjohtourakoitsijana, on ollut laatuongelmia. On väitetty, että rakenteissa käytetty valmisbetoni ei täyttäisi sille asetettuja laatuvaatimuksia, jonka johdosta tietyt rakenteita on jouduttu jopa purkamaan.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on Turun yliopistollisen keskussairaalan T3-rakennuksen kansirakennushankkeen tilaajana esittänyt korvausvaatimuksia Lemminkäiselle liittyen valmisbetonin laatuun. Näiden vaatimusten pääomamäärä on tällä hetkellä noin 17 miljoonaa euroa.

Lemminkäisen käsityksen mukaan betonin laadusta on vastuussa betonin toimittanut taho. Lemminkäinen on tästä syystä jättänyt Helsingin käräjäoikeuteen vahingonkorvausvaatimuksen betonin toimittajaa, Rudus Oy:tä, vastaan liittyen mahdollisista laatupoikkeamista johtuviin kuluihin. Vaatimuksen pääomamäärä on tällä hetkellä noin 20 miljoonaa euroa.

Lemminkäinen ei ole tehnyt varauksia näihin vaatimuksiin liittyen.

Riskit ja epävarmuustekijät

Lemminkäinen Oyj ja YIT Oyj yhdistyvät 1.2.2018, minkä vuoksi Lemminkäinen Oyj ei anna tulevaisuutta koskevia lausumia.

Markkinanäkymät

Lemminkäinen Oyj ja YIT Oyj yhdistyvät 1.2.2018, minkä vuoksi Lemminkäinen Oyj ei anna tulevaisuutta koskevia lausumia.

Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä

Lemminkäinen Oyj sulautuu YIT Oyj:een 1.2.2018, ja Lemminkäinen Oyj purkautuu. Sulautumisen vuoksi hallitus ehdottaa, ettei osinkoa jaeta 31.12.2017 päättyneeltä tilikaudelta.

Ohjeistus vuodelle 2018

Lemminkäinen Oyj ja YIT Oyj yhdistyvät 1.2.2018, minkä vuoksi Lemminkäinen Oyj ei anna tulevaisuutta koskevia lausumia.

Tilikauden jälkeiset merkittävät tapahtumat

Lemminkäisen ja YIT:n yhdistyminen

Suomen Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyi Lemminkäisen ja YIT:n yhdistymisen 26.1.2018. Jo aikaisemmin Venäjän, Slovakian, Viron ja Liettuan kilpailuviranomaiset olivat hyväksyneet yrityskaupan, eikä sulautuminen edellytä

viranomaislupia muissa maissa. Kummankin yhtiön hallitukset hyväksyivät 31.1.2018 sulautumisen täytäntöönpanon, ja sulautuminen on ilmoitettu rekisteröitäväksi kaupparekisteriin niin, että sulautuminen tulee voimaan 1.2.2018.

Ruotsin ja Norjan henkilöstöneuvottelut

Vuoden 2017 viimeisellä neljänneksellä Lemminkäisen päällystys-segmentti aloitti ohjelman parantaakseen kilpailukykyään ja kannattavuuttaan Ruotsissa ja Norjassa. Yhtiö arvioi, että sen täytyy uudelleenarvioida alueellinen läsnäolonsa ja etsiä tapoja keventää toimintamalliaan molemmissa maissa. 30.11.2017 alkaneet henkilöstöneuvottelut on saatu päätökseen. Neuvottelujen lopputuloksena Lemminkäinen vähentää Ruotsin ja Norjan toiminnoistaan 126 henkilötyövuotta. Neuvottelujen alkaessa Lemminkäinen arvioi, että suunniteltujen toimenpiteiden henkilöstövaikutus olisi enintään 170 henkilötyövuotta. Näiden toimenpiteiden avulla Lemminkäinen tavoittelee noin 5 miljoonan euron säästöjä kiinteissä kustannuksissa vuosittain. Yhtiön arvion mukaan nämä tavoitteet saavutetaan täysimääräisesti.

Lemminkäisen 35,2 miljoonan euron hybridilainan takaisinlunastus

Lemminkäinen ilmoitti 31.1.2018 lunastavansa takaisin alun perin 70 miljoonan euron hybridilainan (ISIN: FI4000086665) jäljellä olevan nimellispääoman 35,2 miljoonaa euroa. Laina laskettiin liikkeeseen 11.3.2014. Laina lunastetaan takaisin lainaehtojen mukaisesti 30.3.2018, ja sen seurauksena maksu tapahtuu 3.4.2018.

Helsingissä 1. päivä helmikuuta 2018

LEMMINKÄINEN OYJ
Hallitus

Tilinpäätöksen taulukko-osa

Laatimisperusta

Tämän tilinpäätöstiedotteen laadinnassa on sovellettu kaikkia IAS 34 Osavuositarkastukset -standardin vaatimuksia. Tätä tilinpäätöstiedotetta tulee lukea yhdessä vuoden 2016 tilinpäätöksen kanssa. Tämän tilinpäätöstiedotteen tiedot ovat tilintarkastamattomia.

Johdon harkinta ja arviot

Arvioiden käyttö

Tätä tilinpäätöstä laadittaessa johto on joutunut tekemään arvioita ja oletuksia sekä tekemään harkintaan perustuvia päätöksiä, jotka vaikuttavat tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamiseen sekä raportoitujen varojen, velkojen, tuottojen ja kulujen määrään. Toteumat voivat poiketa näistä arvioista. Tämän tilinpäätöksen laadinnassa käytetyt merkittävät yhtiön laatimisperiaatteisiin liittyvät johdon arviot sekä arvioiden epävarmuutta aiheuttavat tekijät on kuvattu vuoden 2016 tilinpäätöksessä sekä alla olevissa kappaleissa.

Laskennalliset verosaamiset

Yhtiö arvioi säännöllisesti laskennallisten verosaamistensa hyödynnettävyyttä ja kirjaa laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista määrään, jonka se arvioi tulosenusteidensa perusteella olevan hyödynnettävissä tulevaisuudessa. Vuoden 2017 viimeisellä vuosineljänneksellä yhtiö kirjasi alas Norjan ja Ruotsin laskennallisia verosaamisia siihen määrään, joka vastaa yhtiöllä käytettävissään olevia veronalaisia väliaikaisia eroja. Yhtiö arvioi säännöllisesti uudelleen taseen ulkopuolisten laskennallisten verosaamisten taseeseen kirjaamisedellytykset.

Sulautumiseen liittyvät ehdolliset kustannukset

Lemminkäinen Oyj:n sulautumiseen YIT Oyj:hin liittyy kustannuksia, jotka ovat ehdollisia sulautumisen toteutumiselle. Johto käyttää harkintaa arvioidessaan, milloin sulautumisen toteutumiselle ehdolliset kustannukset kirjataan tuloslaskelmaan. Kilpailu- ja kuluttajaviraston hyväksyntä sulautumiselle on merkittävin yksittäinen tekijä, joka vaikuttaa näiden kulujen kirjaamishetkeen.

Laatimisperiaatteet

Tämän tilinpäätöksen laadinnassa on sovellettu samoja IFRS -standardien kirjaamis- ja arvostusperiaatteita kuin vuoden 2016 tilinpäätöksessä, huomioiden alempana esitetyt muutokset.

Toimintasegmentit

Yhtiö muutti raportointirakennettaan 1.1.2017. Vuoden alusta alkaen päällystys-segmentin Baltian toiminnot siirrettiin infraprojektit-segmenttiin.

Raportoivat toimintasegmentit pysyvät samoina ja ovat: päällystys, infraprojektit, Suomen talonrakentaminen ja Venäjän toiminnot. Vertailukauden lukuja on muutettu ainoastaan päällystys- ja infraprojektit-segmenttien osalta. Konsernin muissa toiminnoissa raportoidaan konsernin emoyhtiö sekä muita segmenteille kohdistamattomia toimintoja ja omaisuuseriä.

Vuonna 2017 voimaan tulleet yhtiön soveltamat uudet standardit, tulkinnat ja IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset ja muutokset

1.1.2017 alkaneella tilikaudella ei ole voimaan tulleita uusia standardeja, IFRIC-tulkintoja tai IFRS-standardeihin tehtyjä vuosittaisia parannuksia.

Myöhemmin voimaan tulevat yhtiön soveltamat uudet standardit, tulkinnat ja IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset tai muutokset

Useat uudet standardit, standardien muutokset ja tulkinnat tulevat voimaan vasta 1.1.2017 alkaneen tilikauden jälkeen, eikä niitä ole sovellettu tätä tilinpäätöstä laadittaessa.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista

Muutoksen luonne

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardi tulee voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavalla tilikaudella. IFRS 15 määrittää miten ja milloin myyntituotot asiakassopimuksista tulee kirjata. Standardin lähtökohta on asiakassopimus, johon tulee soveltaa viisivaiheista mallia. Keskeistä tuottojen kirjaamisessa on määräysvallan siirtyminen. Myyntituotot kirjataan joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohtana. Uusi standardi korvaa voimaan tullessaan nykyiset IAS 18 ja IAS 11 standardit tulkintoihin.

Arvioidut vaikutukset

Yhtiön tekemän vaikutusanalyysin sekä siirtymäkaudella tehdyn avaavan taseen analyysin ja merkittävien uusien sopimusten sopimusanalyysien perusteella uusi standardi ei tule olennaisesti vaikuttamaan myyntituottojen tulouttamisen määrään tai ajankohtaan. Vertailukauteen ei tule standardin käyttöönoton johdosta euromääräisiä oikaisuja. Konsernitilinpäätöksen liitetietojen määrä tulee kasvamaan.

Yhtiö on tunnistanut sopimuselementtejä, joiden käsittely tulee eroamaan nykyisestä käytännöstä. Erillisinä tuloutettavien suoritevelvoitteiden määrä kasvaa lähinnä Suomen talonrakentaminen -segmentissä, missä asiakassopimus voi kattaa usean erillisen rakennuksen rakentamisen sekä elinkaarihankkeissa ylläpitopalvelun. Näiden asiakassopimusten jakautuminen useampaan erilliseen tuloutettavaan suoritevelvoitteeseen ei kuitenkaan vaikuta merkittävästi liikevaihdon tulouttamisen määrään tai ajoitukseen, koska suurin osa tuloutetaan jo nykykäytännön mukaan erillisinä. Suoritevelvoitteiden määrä kasvaa myös, mikäli Lemminkäinen sitoutuu lakia tai yleisiä ehtoja pidempiin takuuaikeihin. Tällöin ylittävä osuus voidaan katsoa erilliseksi suoritevelvoitteeksi ja sille allokoitava transaktiohintaa tuloutetaan vasta kun palveluita suoritetaan. Lemminkäisellä on yksittäisiä yleiset ehdot ylittäviä arvoltaan vähäisiä takuuajkoja, joita yhtiö ei olennaisuusarvioon perustuen ole käsitellyt erillisinä suoritevelvoitteina. Lemminkäisen nykyisten tuloutusperiaatteiden mukaisesti ylimenevää takuuajkaa ei eroteta tuloutuksessa.

Transaktiohinnat ovat pääosin muuttuvia Lemminkäisen sopimuksissa. Uuden standardin mukaan asiakkaalta saatavaksi odotettu transaktiohintaa, sisältäen muuttuvat elementit kuten sakot ja työsuoritteisiin perustuvat lisäpalkkiot, arvioidaan projektin alkaessa ja raportointihetkellä. Muuttuvan transaktiohinnan määrä tai osa siitä huomioidaan myyntituottojen tuloutuksessa kuitenkin vain siihen asti, kun on todennäköistä, ettei kirjattujen myyntituottojen määrään jouduta tekemään merkittävää peruutusta. Uuden standardin myötä transaktiohintaan sisältyvien lisäpalkkioiden osuus tuloutuksessa saattaa hieman aikaistua nykykäytäntöön verrattuna. Nykyisen käytännön mukaisesti Lemminkäisellä muuttuvat elementit huomioidaan, kun ne ovat luotettavasti määriteltävissä.

Uuden standardin kriteeri ajan kuluessa tuloutukselle täyttyy suurimmassa osassa Lemminkäisen asiakassopimuksista eikä tuloutusajankohta muutu merkittävästi uuden standardin myötä, koska suurin osa Lemminkäisen asiakassopimuksista on nykyisten standardien mukaan osatuloutettavia. Suomen talonrakentaminen -segmentin omaperusteiset kohteet tuloutetaan yhtenä ajankohtana määräysvallan siirtyessä, mikä vastaa nykyistä luovutuksen mukaan tulouttamista.

Käyttöönottopäivä ja -metodi

Yhtiö ottaa standardin käyttöön takautuvasti soveltaen 1.1.2018 hyödyntäen kaikkia käytössä olevia apukeinoja. Takautuvan soveltamisen johdosta yhtiö oikaisee tilinpäätöksessä 2018 vertailukauden liitetiedot IFRS 15 mukaisiksi.

Kuvaus apukeinoista:

- Yhtiön ei tarvitse oikaista tilikauden 2017 aikana kokonaan toteutettuja sopimuksia.
- Tilikauden 2017 loppuun mennessä päättyvien sopimusten muuttuvaa vastiketta ei tarvitse oikaista vertailukausilta.
- Yhtiön ei tarvitse esittää täyttämättömille suoritevelvoitteille allokoitua transaktiohinnan määrää vertailukaudelta eli 31.12.2017 eikä tarkempaa kuvausta niiden täyttämisestä.
- Yhtiön ei tarvitse oikaista sopimuksia, jotka ovat kokonaan toteutettuja ensimmäisen esitettävän kauden alussa.
- Yhtiön ei tarvitse uudelleen arvioida ennen siirtymäkauden alkua tehtyjä sopimusmuutoksia vaan se voi huomioida niiden yhteenlasketun vaikutuksen määritellään transaktiohintaa, täyttämättömiä ja täytettyjä suoritevelvoitteita sekä transaktiohinnan allokoimista suoritevelvoitteille.

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit

Muutoksen luonne

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardi julkaistiin vuoden 2014 heinäkuussa, ja se tulee voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavalla tilikaudella. IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardi käsittelee rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelua, arvostamista ja kirjaamista pois taseesta sekä uudistaa suojauslaskentaa koskevia sääntöjä ja tuo uuden arvonalentumismallin rahoitusvaroilta.

Arvioidut vaikutukset

Uusi rahoitusvarojen arvonalentumismalli perustuu odotettavissa oleviin luottotappioihin, joissa asiakkaan luottoriski on huomioitu. Malli aikaistaa luottotappion kirjaamishetkeä. Yhtiön rahoitusvarat koostuvat pääosin jaksotettuun hankintamenuun arvostettavista myyntisaamisista ja IFRS 15:n mukaisista asiakassopimuksiin perustuvista omaisuuseristä. Yhtiö soveltaa standardin sallimaa yksinkertaistettua menettelyä arvonalentumisien kirjaamiseen, jolloin odotetut luottotappiot myyntisaamisista ja IFRS 15:n mukaisista asiakassopimuksiin perustuvista omaisuuseristä kirjataan historiatietoon perustuen oikaisten tulevaisuuden näkymillä. Yhtiön arvion mukaan odotettujen luottotappioiden kirjaamisella on siirtymähetkellä 1 miljoonan euron pienentävä vaikutus avaavan taseen omaan pääomaan. Standardilla ei ole muuta merkittävää vaikutusta rahoitusvarojen arvostamiseen.

Lisäksi uusi standardi sisältää joitain liitetietovaatimuksia sekä muutoksia esittämistapaan.

Käyttöönottopäivä ja -metodi

Yhtiö soveltaa standardia 1.1.2018 alkaen hyödyntäen standardin sallimat apukeinot. Yhtiö ei oikaise vertailukauden tietoja. Standardin käyttöönotto ei vaikuta esitettäviin segmenttilukuihin.

IFRS 16 Vuokrasopimukset

Muutoksen luonne

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardi julkaistiin vuoden 2016 tammikuussa. Standardi muuttaa vuokralle ottajan kirjauskäytäntöä merkittävästi, sillä operatiivisia vuokrasopimuksia ja rahoitusleasing-sopimuksia ei enää erotella. Sen seurauksena lähes kaikki vuokrasopimukset kirjataan taseeseen arvoltaan pieniä vuokraohteita ja lyhytaikaisia vuokrasopimuksia lukuun ottamatta. Uuden standardin mukaan vuokrasopimuksesta kirjataan käyttöoikeusomaisuuserä (oikeus käyttää vuokrattua hyödykettä) ja vuokrien maksamista koskeva rahoitusvelka.

Arvioidut vaikutukset

Tämän hetkisen arvion mukaan standardin käyttöönotto lisää aineellisten hyödykkeiden sekä rahoitusvelkojen määrää. Konsernilla on myös rakentamistoimintaan liittyviä maanvuokrasopimuksia, joita alustavien selvitysten mukaan tullaan kirjaamaan vaihto-omaisuuteen ja rahoitusvelkoihin. Maanvuokrasopimuksiin liittyvät omaisuuserät ja rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun rakennettava kohde myydään. Alustavan selvityksen mukaan standardin käyttöönotolla ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta tilikauden tulokseen eikä omaan pääomaan.

Käyttöönottopäivä ja -metodi

Standardin voimaantuloajankohta on 1.1.2019 tai sen jälkeen alkava tilikausi. Konsernilla ei ole aikomusta ottaa standardia käyttöön ennaikaisesti.

Millään muulla julkaistulla, muttei vielä voimassa olevalla IFRS-standardilla, IFRIC-tulkinnalla tai IFRS-standardeihin tehtävällä vuosittaisella parannuksella tai muutoksella ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Tilinpäätös ja liitetiedot

- 1) Konsernin tuloslaskelma
- 2) Konsernin laaja tuloslaskelma
- 3) Konsernitase
- 4) Konsernin rahavirtalaskelma
- 5) Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
- 6) Toiminnan kausiluonteisuus
- 7) Konsernin tuloslaskelma vuosineljänneksittäin
- 8) Segmentti-informaatio
- 9) Taloudelliset ja osakekohtaiset tunnusluvut
- 10) Aineelliset hyödykkeet
- 11) Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot
- 12) Lähipiiritapahtumat
- 13) Ehdolliset varat ja velat
- 14) Tilikauden jälkeiset tapahtumat

1) KONSERNIN TULOSLASKELMA

	10-12/ 2017	10-12/ 2016	1-12/ 2017	1-12/ 2016
Milj. euroa				
Liikevaihto	515,1	477,3	1,847,2	1 682,7
Liiketoiminnan muut tuotot	2,4	36,6	8,3	43,6
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	-1,6	-21,2	-14,9	-31,2
Valmistus omaan käyttöön	0,0	0,0	0,3	0,1
Aineiden ja palveluiden käyttö	377,3	321,0	1 323,7	1 158,9
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	85,0	85,4	310,3	303,1
Poistot	8,0	9,4	31,5	34,3
Arvonalentumiset	0,0	0,2	0,3	0,2
Liiketoiminnan muut kulut	35,2	42,7	133,4	132,6
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	-0,3	1,0	0,1	1,5
Liikevoitto	10,1	35,0	41,8	67,6
Rahoitustuotot	0,1	0,5	0,4	0,8
Rahoituskulut	4,1	5,3	16,5	19,2
Tulos ennen veroja	6,1	30,2	25,7	49,2
Tuloverot	-15,1	-7,3	-19,3	-11,2
Tilikauden tulos	-9,0	22,9	6,4	38,0
Tilikauden tuloksen jakautuminen				
Emoyhtiön omistajille	-9,0	22,9	6,4	38,0

Määräysvallattomille omistajille	0,0	0,0	0,0	0,0
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa				
Tilikauden tuloksesta	-0,41	0,83	0,17	1,27
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimennettu osakekohtainen tulos, euroa				
Tilikauden tuloksesta	-0,41	0,82	0,17	1,26

2) KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

	1-12/ 2017	1-12/ 2016
Milj. euroa		
Tilikauden tulos	6,4	38,0
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Eläkevelvoitteet	-0,6	0,4
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Muuntoerot	-2,8	7,3
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	-3,4	7,7
Tilikauden laaja tulos	3,0	45,7
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen		
Emoyhtiön omistajille	3,0	45,7
Määräysvallattomille omistajille	0,0	0,0

3) KONSERNITASE

Milj. euroa	12/2017	12/2016
VARAT		
Pitkäaikaiset varat		
Aineelliset hyödykkeet	126,2	136,6
Liikearvo	52,9	53,9
Muut aineettomat hyödykkeet	6,3	10,0
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	4,5	5,4
Myytavissä olevat rahoitusvarat	1,8	2,3
Laskennalliset verosaamiset	7,1	30,7
Muut pitkäaikaiset saamiset	0,4	0,9
Yhteensä	199,3	239,6

Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	366,4	359,3
Myyntisaamiset ja muut saamiset	302,2	235,7
Tuloverosaamiset	1,0	2,0
Rahavarat	57,9	131,4
Yhteensä	727,5	728,4
Varat yhteensä	926,8	968,0
OMA PÄÄOMA JA VELAT		
Osakepääoma	34,0	34,0
Ylikurssirahasto	5,7	5,7
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	91,5	91,4
Oman pääoman ehtoiset lainat	34,8	34,8
Muuntoerot	-21,4	-18,6
Edellisten tilikausien voitto	168,3	148,2
Tilikauden tulos	6,4	38,0
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	319,3	333,7
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,0	0,0
Oma pääoma yhteensä	319,3	333,7
Pitkäaikaiset velat		
Korolliset velat	114,6	119,6
Laskennalliset verovelat	9,0	12,3
Eläkeveloitteet	0,3	
Varaukset	15,4	20,4
Muut velat	0,0	0,3
Yhteensä	139,4	152,5
Lyhytaikaiset velat		
Korolliset velat	71,2	92,9
Varaukset	12,8	12,1
Saadut ennakot	126,9	122,5
Ostovelat ja muut velat	256,7	253,4
Tuloverovelat	0,6	0,8
Yhteensä	468,1	481,7
Velat yhteensä	607,5	634,3
Oma pääoma ja velat yhteensä	926,8	968,0

4) KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

	1-12/ 2017	1-12/ 2016
Milj. euroa		
Tulos ennen veroja	25,7	49,2
Poistot ja arvonalentumiset	31,8	34,5
Muut oikaisut	18,8	7,9
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	76,4	91,7
Käyttöpääoman muutos	-69,5	72,8
Rahoituserät	-19,2	-29,6
Maksetut välittömät verot	-1,3	-3,2
Liiketoiminnan rahavirta	-13,6	131,7
Investoinneista saadut rahavirrat	6,9	13,9
Investoinneista suoritettavat rahavirrat	-19,1	-11,6
Investointien rahavirta	-12,2	2,3
Pitkäaikaisten saamisten muutos	0,0	0,1
Lainojen nostot	170,1	174,5
Lainojen takaisinmaksut	-201,7	-225,0
Oman pääoman ehtoisen lainan takaisinmaksut		-77,7
Maksetut osingot	-15,3	-2,8
Rahoituksen rahavirta	-46,9	-131,0
Rahavarojen muutos	-72,8	3,0
Rahavarat kauden alussa	131,4	127,9
Rahavarojen muuntoero	-0,7	0,4
Rahavarat kauden lopussa	57,9	131,4

5) LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

A = Osakepääoma

B = Ylikurssirahasto

C = Sijoitetun vapaan pääoman rahasto

D = Oman pääoman ehtoiset lainat

E = Muuntoerot

F = Kertyneet voittovarot

G = Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma

H = Määräysvallattomien omistajien osuus

I = Oma pääoma yhteensä

Milj. euroa	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Oma pääoma 1.1.2016	34,0	5,7	91,4	111,6	-25,9	160,6	377,6	0,1	377,6
Tilikauden tulos						38,0	38,0	0,0	38,0
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi									
Eläkevelvoitteet						0,4	0,4		0,4
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi									
Muuntoerot					7,3		7,3		7,3

Tilikauden laaja tulos yhteensä	7,3	38,5	45,7	0,0	45,7				
Määräysvallattomien omistajien omistuksen muutos		0,0	0,0	0,0	0,0				
Oman pääoman ehtoisten lainojen korot ja kulut		-10,1	-10,1		-10,1				
Osinko		-2,8	-2,8		-2,8				
Lunastamattomat osingot		0,1	0,1		0,1				
Liiketoiminta omistajien kanssa yhteensä		-12,8	-12,8	0,0	-12,9				
Oman pääoman ehtoiset lainat	-76,8		-76,8		-76,8				
Oma pääoma 31.12.2016	34,0	5,7	91,4	34,8	-18,6	186,3	333,7	0,0	333,7

Milj. euroa	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Oma pääoma 1.1.2017	34,0	5,7	91,4	34,8	-18,6	186,3	333,7	0,0	333,7
Tilikauden tulos						6,4	6,4	0,0	6,4
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi									
Eläkevelvoitteet						-0,6	-0,6		-0,6
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi									
Muuntoerot					-2,8		-2,8		-2,8
Tilikauden laaja tulos yhteensä					-2,8	5,8	3,0	0,0	3,0
Oman pääoman ehtoisten lainojen korot						-2,5	-2,5		-2,5
Osinko						-15,3	-15,3		-15,3
Osakeperusteiset maksut			0,0			0,4	0,4		0,4
Liiketoiminta omistajien kanssa yhteensä			0,0			-17,4	-17,4		-17,4
Oma pääoma 31.12.2017	34,0	5,7	91,5	34,8	-21,4	174,7	319,3	0,0	319,3

6) TOIMINNAN KAUSILUONTEISUUS

Yhtiön tiettyjen liiketoimintojen kausiluonteisuus vaikuttaa yhtiön tulokseen ja sen ajoittumiseen. Päällystys-segmenttiin kuuluvien päällystys- ja kiviainesliiketoimintojen työkausien pituuteen vaikuttavat merkittävästi sääolosuhteet, mikä vaikuttaa yhtiön tulokseen sekä sen ajoittumiseen. Kyseisten liiketoimintojen työkaudet sekä sen myötä suurin osa tuloksesta ajoittuvat pääosin toiselle ja kolmannelle vuosineljännekselle. Lisäksi infraprojektit-segmenttiin kuuluvassa pohjarakentamisessa saattaa esiintyä pientä kausivaihtelua johtuen talonrakentamisen ajoituksesta.

Omaperusteiset talonrakennusprojektit aiheuttavat yhtiön tulokseen kausittaista vaihtelua, sillä tuotto niistä kirjataan myyntiasteen mukaisesti vasta projektin valmistuttua. Yhtiö pyrkii tasoittamaan kausivaihtelua käynnistämällä omaperusteisia kohteita tasaisesti vuoden aikana, jolloin kohteet valmistuvat ja tuotot niistä kirjataan mahdollisimman tasaisesti ympäri vuoden.

7) KONSERNIN TULOSLASKELMA VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN

	10-12/	7-9/	4-6/	1-3/	10-12/
Milj. euroa	2017	2017	2017	2017	2016
Liikevaihto	515,1	625,8	466,0	240,3	477,3
Liiketoiminnan muut tuotot	2,4	1,3	2,4	2,3	36,6
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	-1,6	-30,5	0,4	16,8	-21,2
Valmistus omaan käyttöön	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
Aineiden ja palveluiden käyttö	377,3	419,5	325,9	200,9	321,0
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	85,0	86,0	82,2	57,1	85,4
Poistot	8,0	10,9	8,4	4,1	9,4
Arvon alentumiset	0,0	0,1	0,2		0,2
Liiketoiminnan muut kulut	35,2	32,5	36,2	29,6	42,7
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	-0,2	1,1	0,0	-0,7	1,0
Liikevoitto	10,1	48,7	15,9	-32,9	35,0
Rahoitustuotot	0,1	0,1	0,1	0,1	0,5
Rahoituskulut	4,0	3,8	4,2	4,4	5,3
Tulos ennen veroja	6,1	45,0	11,8	-37,1	30,2
Tuloverot	-15,1	-8,7	-2,3	6,7	-7,3
Tilikauden tulos	-9,0	36,3	9,4	-30,4	22,9
Tilikauden tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	-9,0	36,3	9,4	-30,4	22,9
Määräysvallattomille omistajille	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa					
Tilikauden tuloksesta	-0,41	1,54	0,38	-1,34	0,83
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimennettu osakekohtainen tulos, euroa					
Tilikauden tuloksesta	-0,41	1,53	0,38	-1,34	0,82

8) SEGMENTTI-INFORMAATIO

	10-12/ 2017	7-9/ 2017	4-6/ 2017	1-3/ 2017	10-12/ 2016	1-12/ 2017	1-12/ 2016
Milj. euroa							
Liikevaihto, konserni	515,1	625,8	466,0	240,3	477,3	1 847,2	1 682,7
Päällystys	161,2	276,4	175,9	42,9	150,1	656,4	648,5
Infraprojektit	135,3	138,5	122,1	79,6	117,9	475,4	426,2
Suomen talonrakentaminen	197,5	188,0	155,8	113,8	196,0	655,1	581,2
Venäjän toiminnot	29,7	31,9	21,5	9,8	15,2	93,0	54,5
Muut toiminnot	6,0	8,0	7,8	7,6	8,5	29,4	30,3
Konsernieliminointi	-14,6	-16,9	-17,0	-13,5	-10,4	-62,1	-58,0
Poistot ja arvonalentumiset, konserni	8,1	10,9	8,6	4,1	9,6	31,8	34,5
Päällystys	5,2	8,2	5,4	1,7	5,2	20,6	20,5
Infraprojektit	1,4	1,7	1,6	1,6	1,7	6,3	7,0
Suomen talonrakentaminen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Venäjän toiminnot	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	1,5	1,0
Muut toiminnot	1,1	0,5	1,2	0,6	2,4	3,4	5,9
Liikevoitto, konserni	10,1	48,7	15,9	-32,9	35,0	41,8	67,6
Päällystys	-5,0	24,5	8,5	-24,7	-0,1	3,3	20,8
Infraprojektit	4,8	4,6	1,8	-3,6	4,9	7,5	12,5
Suomen talonrakentaminen	11,5	16,7	7,9	0,6	10,7	36,7	17,2
Venäjän toiminnot	-1,0	1,3	0,0	-1,0	-4,4	-0,8	-3,8
Muut toiminnot	-0,2	1,5	-2,2	-4,1	23,9	-5,0	20,9
Liikevoittoprosentti, konserni, %	2,0	7,8	3,4	-13,7	7,3	2,3	4,0
Päällystys	-3,1	8,9	4,8	-57,6	0,0	0,5	3,2
Infraprojektit	3,5	3,3	1,4	-4,5	4,2	1,6	2,9
Suomen talonrakentaminen	5,8	8,9	5,0	0,5	5,4	5,6	3,0
Venäjän toiminnot	-3,4	4,2	-0,2	-10,5	-29,2	-0,8	-7,0

SIDOTTU PÄÄOMA

Milj. euroa	12/2017	9/2017	6/2017	3/2017	12/2016
Päällystys	181,3	192,7	210,0	189,6	189,0
Infraprojektit	71,1	61,8	47,7	36,4	30,3
Suomen talonrakentaminen	217,8	191,0	204,9	214,7	215,8
Venäjän toiminnot	44,9	42,7	35,6	33,8	23,7
Muut toiminnot	8,6	4,8	3,1	4,8	15,3
Yhteensä	523,7	493,0	501,3	479,2	474,1
Segmenteille kohdistamattomat erät	-81,0	-88,5	-80,7	-86,3	-85,9
Konserni yhteensä	442,7	404,5	420,6	392,9	388,2

9) TALOUDELLISET JA OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

	12/2017	12/2016
Oman pääoman liukuva 12 kk:n tuotto, %	2,0	10,7
Sijoitetun pääoman liukuva 12 kk:n tuotto (ROCE), %	8,1	11,3
Liikevoitto-%	2,3	4,0
Oikaistu liikevoitto-% ²⁾	2,5	2,7
Omavaraisuusaste, %	39,9	39,5
Gearing, %	40,0	24,3
Korollinen nettovelka, milj. euroa	127,9	81,1
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa	24,8	20,8
Tilaukanta, milj. euroa	1 305,6	1 265,2
- josta Suomen ulkopuolisen liiketoiminnan osuus, milj. euroa	253,8	289,9
Henkilöstö kauden lopussa	4 632	4 244
Laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa	0,17	1,27
Laimennettu osakekohtainen tulos, euroa	0,17	1,26
Oma pääoma/osake, euroa	13,76	14,38
Osinko/osake, euroa	0,00 ³⁾	0,66 ¹⁾
Osinko/tulos, %		40,3
Osakekannan markkina-arvo, milj. euroa	530,7	473,3
Kurssi kauden lopussa, euroa	22,87	20,40
Vaihto kaudella (Nasdaq Helsinki), 1 000 kpl	5 352	2 674
Osakkeiden lukumäärä yhteensä	23 219 900	23 219 900
Omien osakkeiden lukumäärä	15 000	16 687
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo	23 204 535	23 203 213
Laimennusvaikutuksella oikaistu ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo	23 261 966	23 305 735

1) Varsinaisen yhtiökokouksen 28.3.2017 vahvistama osinko 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta

2) Oikaistun liikevoittoprosentin laskukaava: Oikaistu liikevoitto / Liikevaihto * 100.

3) Sulautumisen vuoksi hallitus ehdottaa, ettei osinkoa jaeta 31.12.2017 päättyneeltä tilikaudelta.

OIKAISTUN LIIKETULOKSEN TÄSMÄYTYSLASKELMA	10-12/2017	10-12/2016	1-12/2017	1-12/2016
Liikevoitto	10,1	35,0	41,8	67,6
Suunniteltuun sulautumiseen liittyvät transaktiomenot	0,7		3,4	
Oikeudenkäynteihin liittyvät kulut, korvaukset ja palautukset	0,1	-27,6	1,4	-27,4
Ydinliiketoimintoihin liittymättömät arvonalentumiset		4,9		4,9
Oikaistu liikevoitto	10,8	12,3	46,6	45,1

10) AINEELLISET HYÖDYKKEET

Milj. euroa	12/2017	12/2016
Hankintameno tilikauden alussa	409,0	408,6
Muuntoero	-6,8	5,6
Lisäykset	24,0	21,6
Vähennykset	-29,5	-26,7
Siirrot erien välillä		-0,1
Kertyneet poistot tilikauden lopussa	-270,5	-272,4
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	126,2	136,6

11) RAHOITUSINSTRUMENTTIEN KÄYVÄT ARVOT

A = Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

B = Lainat ja saamiset

C = Myytävissä olevat rahoitusvarat

D = Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvelat

Milj. euroa	A	B	C	D	TASE-ARVO	KÄYPÄ ARVO
31.12.2017						
Pitkäaikaiset rahoitusvarat						
Myytävissä olevat rahoitusvarat			1,8		1,8	1,8
Muut pitkäaikaiset saamiset ¹⁾		0,4			0,4	0,3
Lyhytaikaiset rahoitusvarat						
Myyntisaamiset ja muut saamiset		297,9			297,9	297,9
Johdannaissopimukset	1,3				1,3	1,3
Rahavarat		57,9			57,9	57,9
Rahoitusvarat yhteensä	1,3	356,3	1,8		359,4	359,3
Pitkäaikaiset rahoitusvelat						
Korolliset rahoitusvelat				114,6	114,6	124,3
Muut pitkäaikaiset velat				0,0	0,0	0,0
Lyhytaikaiset rahoitusvelat						
Korolliset rahoitusvelat				71,2	71,2	71,2
Ostovelat ja muut rahoitusvelat ²⁾				239,4	239,4	239,4
Johdannaissopimukset	0,8				0,8	0,8
Rahoitusvelat yhteensä	0,8			425,3	426,0	435,7

Milj. euroa	A	B	C	D	TASE- ARVO	KÄYPÄ ARVO
31.12.2016						
Pitkäaikaiset rahoitusvarat						
Myytävissä olevat rahoitusvarat			2,3		2,3	2,3
Muut pitkäaikaiset saamiset		0,5			0,5	0,3
Lyhytaikaiset rahoitusvarat						
Myyntisaamiset ja muut saamiset		233,1			233,1	233,1
Johdannaissopimukset	0,8				0,8	0,8
Rahavarat		131,4			131,4	131,4
Rahoitusvarat yhteensä	0,8	365,0	2,3		368,0	367,9
Pitkäaikaiset rahoitusvelat						
Korolliset rahoitusvelat				119,6	119,6	126,5
Muut pitkäaikaiset velat				0,3	0,3	0,3
Lyhytaikaiset rahoitusvelat						
Korolliset rahoitusvelat				92,9	92,9	92,9
Ostovelat ja muut rahoitusvelat ²⁾				238,2	238,2	238,2
Johdannaissopimukset	1,4				1,4	1,4
Rahoitusvelat yhteensä	1,4			451,0	452,4	459,3

1) Muut pitkäaikaiset saamiset eivät sisällä eläkevastuisiin liittyviä saamisia.

2) Ostovelat ja muut rahoitusvelat eivät sisällä lakisääteisiä veloitteita eivätkä saatuja ennakkomaksuja, koska näitä ei luokitella IFRS:n mukaisiksi rahoitusveloiksi.

Rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen määrittämisestä on kerrottu tarkemmin Lemminkäisen vuosikertomuksessa 2016, konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 21.

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostettavista rahoitusvaroista ja -veloista

Tasolle 1 kuuluvat rahoitusinstrumentit ovat markkinoilla aktiivisen kaupankäynnin kohteena, joten niiden käyvät arvot ovat saatavilla toimivilta ja tehokailta markkinoilta.

Tasolle 2 kirjattujen instrumenttien käyvät arvot perustuvat markkinoilta saataviin tietoihin ja yleisesti hyväksytyihin arvostusmenetelmiin.

Tason 3 käyvät arvot eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan välittäjien antamiin noteerauksiin ja markkina-arvostusraportteihin.

Milj. euroa	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
31.12.2017			
Myytävissä olevat rahoitusvarat			
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		1,8	1,8
Johdannaisinstrumentit			
Johdannaissvarat	1,3		1,3
Johdannaissvelat	0,8		0,8

Milj. euroa	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
31.12.2016			
Myytävissä olevat rahoitusvarat			
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		2,3	2,3
Johdannaisinstrumentit			
Johdannaisvarat	0,8		0,8
Johdannaisvelat	1,4		1,4

Tason 3 täsmäytyslaskelma

Muiden laajan tuloksen erien kautta käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat

Milj. euroa	
Alkusaldo 1.1.2017	2,3
Lisäykset	-0,1
Voitot ja tappiot tuloslaskelmassa	-0,3
Käyvät arvot 31.12.2017	1,8

12) LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Milj. euroa	12/2017	12/2016
Myyntit osakkuus- ja yhteisyrityksille	0,6	1,7
Ostot osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	1,8	3,7
Myyntisaamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	0,0	0,0
Lainasaamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	0,3	0,3
Yhteensä	0,3	0,3
Ostovelat osakkuus- ja yhteisyrityksille	0,0	0,2

Lähipiiritoimet osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa ovat pääosin asfalttiurakoita ja kiviainestoimituksia. Transaktiot olivat markkinahintaisia. Yhtiön lähipiiritoimet johtoon kuuluvien avainhenkilöiden ja hallituksen jäsenten kanssa koostuvat vuosina 2016 ja 2017 normaaleista palkoista ja palkkioista.

13) EHDOLLISET VARAT JA VELAT

Milj. euroa	12/2017	12/2016
Vaihto-omaisuusyhtiöiden antamat vakuudet ¹⁾	132,0	144,4
Pantattu omaisuus		
Omasta puolesta	3,7	3,6
Takaukset		
Työyhteenliittymien ja kiinteistöyhtiöiden puolesta	0,4	0,6

Muiden puolesta ²⁾	3,5	4,6
Yhteensä	3,8	5,2
Peruuttamattomien vuokrasopimusten vähimmäisvuokrat		
Vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluessa	15,1	12,6
Yli yhden, mutta enintään viiden vuoden kuluessa	31,6	25,4
Yli viiden vuoden kuluessa	4,7	6,6
Yhteensä	51,4	44,7
Ostositoumukset ³⁾		
Aineelliset hyödykkeet	0,8	2,7
Tontit ja kiinteistöt	41,3	37,4
Yhteensä	42,1	40,1
Johdannaisopimukset		
Valuuttatermiinit		
Nimellisarvo	86,6	58,5
Käypä arvo	0,4	-0,5
Koronvaihtosopimukset		
Nimellisarvo	20,0	40,0
Käypä arvo	-0,2	-0,7
Hyödykejohdannaiset		
Nimellisarvo	3,7	5,5
Käypä arvo	0,3	0,5

1) Vaihto-omaisuusyhtiöiden antamat vakuudet on annettu niiden velkojen vakuudeksi.

2) Takaukset on annettu 1.9.2015 myydyn Ruotsin talonrakentamisluketoiminnan puolesta (Rekab Entreprenad AB). Liiketoiminnan ostaneet tahot ovat antaneet vastasitoumuksen osalle näistä takauksista.

3) Esitetyt vastuiden määrät ovat sopimuksen mukaisia minimivastuita. Aineellisten hyödykkeiden ostositoumukset ovat päällystys- ja infraprojektit-segmenttien kalustoinvestointeja. Tonttien ja kiinteistöjen ostositoumukset liittyvät Suomen talonrakentamisen liiketoimintaan. Tonttien ja kiinteistöjen ostositoumuksissa saattaa olla sopimuksia, joissa on ehtoja muun muassa kaavoituksen vahvistumisesta. Vertailukausien luvut on oikaistu.

Johdannaisinstrumentin käypä arvo on tilinpäätöspäivän markkinahinnan perusteella laskettu voitto tai tappio sopimuksen sulkemisesta.

Lisätietoa asfalttikartelliin liittyvistä oikeudenkäynneistä sekä valmisbetonin laatuongelmista löytyy tämän tilinpäätöstiedotteen kohdasta Oikeudenkäynnit.

Yhtiöllä on lisäksi muita yksittäisiä liiketoimintaan liittyviä oikeudenkäyntejä, joiden lopputulos on epävarma. Yhtiö arvioi, ettei näillä oikeudenkäynneillä ole olennaista vaikutusta sen taloudelliseen asemaan.

14) TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Lisätietoa Lemminkäinen Oyj:n ja YIT Oyj:n yhdistymisestä sekä Lemminkäisen hybridilainan takaisinlunastuksesta löytyy tämän tilinpäätöstiedotteen kohdasta Tilikauden jälkeiset merkittävät tapahtumat.

Tietoja osakkeenomistajille Yhdysvalloissa

Sulautumisen yhteydessä annettuja YIT:n osakkeita ei ole rekisteröity Yhdysvaltain vuoden 1933 arvopaperilain, muutoksineen, ("Yhdysvaltain arvopaperilaki") mukaisesti, ja osakkeet annetaan Yhdysvaltain arvopaperilain mukaisen Rule 802 -säännöksessä säädetyn rekisteröintiä koskevan poikkeuksen nojalla.

YIT on suomalainen yhtiö ja YIT:n osakkeiden antamiseen sovelletaan Suomessa sovellettavia menettelyllisiä ja tiedottamista koskevia velvollisuuksia, jotka saattavat erota Yhdysvaltain vastaavista. Mitkä tahansa tässä tiedotteessa olevat tilinpäätöstiedot tai muut taloudelliset tiedot on saatettu laatia muiden kuin Yhdysvaltain kirjanpitostandardien mukaisesti, eivätkä ne välttämättä ole verrattavissa yhdysvaltalaisen yhtiöiden tilinpäätöksiin tai tilinpäätöksiin, jotka on laadittu Yhdysvalloissa yleisesti hyväksytyjen kirjanpitostandardien mukaisesti.

Yhdysvaltalaisen osakkeenomistajien oikeuksien toteuttaminen tai mahdollisten vaatimusten esittäminen Yhdysvaltain liittovaltion arvopaperilakien nojalla sulautumisen yhteydessä voi olla vaikeaa, koska YIT on sijoittunut Yhdysvaltain ulkopuolelle ja osa tai kaikki sen johtajista ja hallituksen jäsenistä saattavat asua Yhdysvaltain ulkopuolella. Tämän seurauksena yhdysvaltalaiset osakkeenomistajat eivät välttämättä voi haastaa YIT:tä tai sen johtajia ja hallituksen jäseniä oikeuteen Yhdysvaltain liittovaltion arvopaperilakien rikkomisesta suomalaisessa tuomioistuimessa. Lisäksi YIT:n pakottaminen hyväksymään yhdysvaltalaisen tuomioistuimen toimivaltaa tai noudattamaan sen tuomiota voi olla vaikeaa.

Yhdysvaltalaisen osakkeenomistajien tulisi olla tietoisia siitä, että YIT on voinut ostaa Lemminkäisen osakkeita muutoin kuin sulautumisen kautta, kuten vapailta markkinoilta tai yksityisesti neuvotelluin ostoin milloin tahansa sulautumisen vireilläoloaikana.